

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

S slavlja na Bučki

Množica udeležencev iz občin Videm-Krško, Brežice, Sevnica, Trebnje in Novo mesto je že v jutranjih urah 31. oktobra pričela prihajati na slavnostno okrašeno Bučko in se zbirati ob tribuni. Vesela vest: Tovariš Marinko je tu! se je kaj hitro razširila med zborovalce. Sekretar občinskega odbora SZDL v Sevnici tov. Franc Molan je točno ob desetih otvoril zborovanje in pozdravil predsednika Miho Marinko, člana IS LRS Nika Siliha, ter domače predstavnike, goste in vse zborovalce. Nato je zaprosil patrolo tabornikov in ZB, naj preda raport. V lepem kulturnem programu so sodelovali recitatorji in pevski zbor iz sevniške Kopitarne, godba na pišala iz Vidma-Krškega in pevski zbor Dušan Jereb iz Novega mesta. Na slavnostnem zborovanju sta spregovorila množici predsednik ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinko in sekretar OK ZKS tov. Franc Pirkovič. Predsednik Marinko se je po slavnosti še v pozno popoldne zelo razpoložen zadržal na proslavnem prostoru v sproščenem

pogovoru z mnogimi borci in prebivalci.

Prvi govornik, sekretar CK ZKS Novo mesto tov. Franc Pirkovič, je orisal zgodovinsko ozadje napada na Bučko in se zbirati ob tribuni. Jugoslavija je v letu 1941 postala plen treh okupatorjev. Zaradi socialnih nasprotij na našem področju so nemški fašisti z demagoškimi obljubami nekatere prebivalce zmedli. Prav kmalu pa so se sami razkrinkali. Njihovi prvi ukrepi so bili naperjeni proti komunistom, naslednji udarec je veljal slovenski inteligenci. Pričelo se je obdobje pobijanja in izganjanja Slovencev. Nacizem je kaj hitro pričel množično izseljevati Slovence iz štajerskega področja, v želji, da bi ustvaril z naseljevanjem svojih ljudi narodnostno obrambno črto. Komunistična partija v prvih dneh okupacije ni imela dovolj močnega orožja in vseh sredstev, s katerimi bi okupatorjevo demagogijo razkrinkala. Napad na Bučko je bil zasnovan prav zato. Partizanske enote so bile tiste dni še dokaj maloštevilne in neizveščane, navzlic temu pa je oboroženi napad na Bučko v jeseni 1941 pomenil veliko moralno in politično zmago. Z oboroženo akcijo so prve enote uporniške vojske vlije poguma prebivalcem vsega Posavja, ki so bili prej na milost in nemilost prepuščeni okupatorjevemu divjanju. Napad na Bučko je bil začetek našega velikega boja, v katerem smo postali gospo-

darji na svoji zemlji. Zborovanje je spomin na vse krivice, ki smo jih pretrpeli, in spomin na naš boj v ljudski rev. ter spomin na vse zmage, ki smo jih izbojevali v povojni gospodarski izgradnji. Prebivalstvo posavskega področja je lahko ponosno, ker je v tem boju sodelovalo.

Predsednik Miha Marinko je predvsem osvetil vlogo Jugoslavije v zunanje-političnem razvoju in poudaril uspehe, ki smo jih dosegli v gospodarstvu, saj smo se iz zaostale države razvili v industrijsko ter dokazali, da je tak razvoj mogoč. Pri nas danes ni več vprašanja zaposlitve. Tudi predel okoli Bučke, ki je nekaj veljal za pasivnega, ta razvoj občuti. Demokratizacija našega družbenega sistema, v katerem pritegujemo k sodelovanju vse naše ljudi, je postala v svetu primer, kako naj se družba razvija. Obiskujejo nas mnogi ljudje in z zanimanjem in občudovanjem spremljajo naš razvoj. Z vsem tem je Jugoslavija pridobila v svetu velik ugled. Nekaterim to ni prav, napadajo nas in kritizirajo, pa tudi to je dokaz, da neka veljamo. Ugled Jugoslavije raste in bo še rasel, naj prihaja pritisk od koderkoli. V času najtežjih preizkušenj smo pričeli z demokratizacijo družbenih odnosov in smo uspeli. Prav široka demokratizacija v naši družbi pa je še vedno naš največji zaveznik. Zato bomo vztrajali na tej poti.

V Trebnjem za 20. obletnico vstaje in praznik JLA

Pri občinskem odboru Socialistične zveze v Trebnjem so že sestavili pododbor, ki bo vodil priprave za proslavo dneva Jugoslovanske ljudske armade v okviru jubilejnega leta ljudske revolucije. Okvirni program, ki so ga izdelali, predvideva niz prireditev, ki bodo zajele vse večje kraje v občini. Kolektiva tovarne šivalnih strojev na Mirni in de-

stilacije »Dana« na Mirni bosta povabila pripadnike JLA na ogled svojih proizvodnih naprav. Pododbor je že razpisal več naslovov za šolske naloge, ki jih bodo pisali šolarji. Potujoči kino bo obiskal mnoge kraje v občini in prikazoval filme iz življenja v Jugoslovanski ljudski armadi. Predavanja o ljudski armadi in kulturne prireditve bodo v Dobriču, Trebnjem in na Čatežu. Najboljši pionirji iz občine bodo obiskali garnizon Jugoslovanske ljudske armade v Novem mestu. Mladina bo na vseh večjih vzpetinah na predvečer 22. decembra zakurila kresove, istega dne pa bodo tudi svečane akademije v Trebnjem, Mokronogu in na Mirni. Okvirni program bodo še dopolnili.

Z načrti v novo sezono

Izvršni odbor pri občinskem odboru SZDL v Novem mestu je sestavil obširen program dela Socialistične zveze v sezoni 1961/62. Med drugim določa, da bo treba zaradi boljšega sistema v delu krajevnih organizacij pripraviti več seminarjev za predsednike krajevnih odborov SZDL, za predsednike sekcij pri teh odborih itd. Posebni seminarji bodo za odbornike občinskega odbora SZDL, ki se bodo pripravili za tolačenje vprašanj na zborih volivcev. Kakor je predvideno že v novi ustavi, bo zbor volivcev vodila Socialistična zveza.

Po poteh oktobrske revolucije

7. oktobra je poteklo 44 let, odkar je v Rusiji zmagala socialistična revolucija. Odmevi velikega Oktobra preplavljajo odtlej vse kontinente, njegova revolucija je zgodovinski mejnik med starim in novim svetom. Čedalje močnejši je razvoj socialističnih sil; nenehno se krepijo napredni odnosi in zmerom širše je preraščanje socializma v svetovni družbeni sistem. Kar je napovedal Komunistični manifest in skušala uresničiti Pariška komuna s prvo diktaturo proletariata, je uspelo šele veliki Oktobrski socialistični revoluciji: prehod družbe iz kapitalizma v socializem. Priče smo nezadržnega procesa, ko zgineva kapitalistični družbeni sistem, poraja pa se socialistična družba. Ves čas naše borbe smo bili zvesti visokim idealom Oktobrske revolucije. Vsa naša graditev socializma v Jugoslaviji je verna naukom Marxa, Engelsa in Lenina; zato nas s te pravilne poti tudi zdaj ne bodo spravili očitki »revizionizma«, katerih smo bili spet deležni na zadnjem kongresu KP ZSSR. Ne, mi nadaljujemo začeto pot in bomo vztrajali na njej do zmage. O tem priča tudi program ZKJ, ki pravi o veliki ideji proletarskega socialističnega internacionalizma tole:

silami vsega sveta v njihovem boju za vsakodnevne ekonomske in politične zahteve, za mir in socializem. Za časa oktobrske revolucije in po njej, dokler je bila Sovjetska zveza edina socialistična dežela, je bila zaščita Sovjetske zveze kot poglavitnega oporišča mednarodnega socializma eno poglavitnih meril proletarskega internacionalizma. Danes je to merilo širše. Proletarski internacionalizem zahteva pravilen odnos, pomoč in solidarnost do sleherne socialistične dežele in do slehernega socialističnega gibanja, ki se resnično bori za socializem, za mir in za miroljubno, aktivno koeksistenco med narodi.

Ideja proletarskega internacionalizma nalaga komunistom, da se vztrajno borijo za mir, da ožigosajo vsako imperialistično akcijo in se proti njej borijo, da si vztrajno prizadevajo zagotoviti pogoje za vsestransko medsebojno spo-

zbljevanje, da si prizadevajo odpraviti nacionalne in rasne predsodke, kakor tudi vse oblike neenakopravnosti, šovinizma in hegemonizma, značilne za kapitalistični sistem, da si prizadevajo utrjevati neodvisnost in enakopravnost narodov, da se zavzemajo za medsebojno miroljubno pomoč in vsestransko sodelovanje med vsemi narodi sploh, in še posebej za nenehno utrjevanje bratstva in enotnosti narodov Jugoslavije, kakor tudi za utrjevanje njihove enakopravnosti in nemotene materialnega in kulturnega razvoja.

Velika ideja proletarskega socialističnega internacionalizma bo za Zvezo ko-

munistov Jugoslavije tudi v bodoče vodilno načelo v vseh njenih stikih z drugimi komunističnimi, socialističnimi, progresivnimi in protimperialističnimi gibanji, kakor tudi v vseh njenih mednarodnih odnosih nasploh.

VREME

od 10. XI. — 19. XI. 1961

Okrog 11. novembra dvoali tri-dnevne padavine, nato v glavnem suho oziroma lepo vreme, zlasti okrog 16. novembra. Okrog 18. novembra ponovne padavine s snegom do nižin, pozneje močna burja s prvimi zimskimi dnevi.

Konec oktobra je bilo v Beogradu zasedanje centralnega komiteja GILDA — Mednarodne zveze združnic. GILDA zaseda vedno v eni izmed držav članic. Tokrat je bila Jugoslavija prvič gostitelj. Predstavnice 16 držav, ki so se zasedanja v Beogradu udeležile, so nato opravile še kratko potovanje po naši državi. Malo dlje so se pomudile tudi v našem okraju, kjer so se udeležile sprejema na Otočcu ter si ogledale kmetijsko šolo na Grmu, obiskale otroški vrtec stanovanjske skupnosti v Kandiji in se pomudile tudi v zavodu za napredek gostinstva in gospodinjstva. Na sliki: gostje pri ogledu otroškega vrtca stanovanjske skupnosti v Kandiji

Predsednika tov. Miho Marinko so po zborovanju na Bučki »obkolili« mladinci in člani ZB, ki so sodelovali v patroli. Rade volje se je odzval vabilu, naj se z njimi blika, nato pa so mu pripovedovali svoja doživlja. Tovariš predsednik jih je z veselim nasmehom z zanimanjem poslušal. Borci so mlajšim udeležencem med pohodom pripovedovali o velikih naporih, ki so jih morali prenašati partizani, zato so »mladi« tovarišu predsedniku našli razlike med svojim in pravim partizanskim pohodom na Bučko. — Na sliki: predsednik Miha Marinko poslušata naštevaje: »Partizani novomeške čete so bili mokri od spodaj navzgor, ker so gazili sneg, mi smo pa od zgoraj navzdol, ker pada dež; partizani so bili lačni, nas pa na vsakem počivališču čaka dober prigrizek — in še zadnja, največja razlika: partizani so šli v napad na Bučko, mi pa na proslavo!« Vedri humor, največji partizanski zaveznik, je deloval tudi na spominskem pohodu, ki je bil zaradi dežja in blata za mlade udeležence kljub vsemu vendarle teža preizkušnja. — Na sliki: Jože Udovc, predsednik Miha Marinko, podpolkovnik Franc Bombač-Zorko, Davorin Plut in Lado Stibrič, v ozadju taborniki — udeleženci pohoda na Bučko.

Ko naglašajo Zveza komunistov Jugoslavije, da se komunisti borijo za socializem in izgradnjo socializma v skladu s pogoji svoje dežele, goji v svojih vrstah hkrati idejo proletarskega internacionalizma in v tem duhu vzgaja jugoslovanske delovne ljudi. Proletarski internacionalizem je bil v vsem svojem dosežanju razvoju zmerom konkreten. To načelo delavstva: prvič, vztrajnost delavskega gibanja, da razvije v svoji deželi dosleden boj za socializem in za vsakodnevne interese delovnih ljudi, da izkoristi vse oblike dela in boja za povečanje svojega vpliva, da se pripravi, da prevzame oblast in da se po prevzemu oblasti loti izgradnje socializma v skladu z interesi delovnih ljudi vsega sveta kakor tudi z interesi miru in splošnega napredka človeštva; in drugič, to načelo vključuje podpiranje taistega boja v vseh drugih deželah, to se pravi solidarnost z delavskim gibanjem in socialističnimi

Neresnica s prižnice

Jože Verderber, župnik iz Metlike, je že nekajkrat dokazal, da ne more ujeti korača z našo zakonitostjo in družbenim življenjem. Pred dnevi je tretjič stopil pred sodni senat, tokrat pred senat novomeškega okrožnega sodišča. Javni tožilec ga je obsodil razpihovanja verske nestrpnosti. Z njim vred sta sedla na obtožnico klop tudi kaplan iz Metlike A. H. in Neža B., gospodinja iz Rosalnic.

Letos 28. maja je bil v Metliki cerkveni pogreb. Ker baje ni dobil nobenega od stalnih ministrantov, je Verderber za to nalogo oblekel osemletnega M. T., čeprav je dobro vedel, da fantek ni krščen in da ga starši ne vzgajajo v verskem duhu. Močno presenečena mati, videč na cesti svojega otroka v obleki ministranta, je zahtevala, naj se takoj sleče in vrne obleko. Dogodek je zbudil med udeleženci pogreba razburjenje in različne komentarje. Ob tej priliki je neža B. žalila otrokovo mater.

Septembra letos je umrla ugledna in zaslužna partizanska mati. Prvotno je bil naročen cerkveni pogreb, pozneje pa je bil na željo najbližjih sorodnikov preložen. Čeprav je ta sklep ožjih sorodnikov Verderberju sporočil predsednik obč. LO, Verderberju to ni šlo v glavo. Sam je odšel na dom pokojnice, kjer so mu ponovno vladno povedali, da cerkvenega pogreba ne bo, ker je to želja njenih sorodnikov. Tudi to ni Verderberju zadostovalo. Drugi dan, to je v nedeljo, je s prižnice oznanil, da bodo za to, pokojnico cerkvene obredne molitve opravljene naknadno, ker je bil civilni pogreb po njegovem opravljen proti volji ožjih sorodnikov. To je oznanil, ne da bi imel za to kakršnokoli privoilenje sorodnikov. Besedilo tega obvestila vernikom je pri drugi maši prebral tudi kaplan Anton H., čeravno se je, kot je izjavil, tudi njemu zdelo neverjetno, da bi župnik dobil za to pristavek sorodnikov. Razumljivo, da je tako oznanilo s prižnice razburilo predvsem sorodnike, ki so bili s tem osebno žaljeni, hkrati pa tudi ljudi naprednega svetovnega nazora. Sorodniki so zahtevali preklic oznanila, kar je župnik naslednjo nedeljo tudi opravil.

Preklic je sicer olajševalna okolnost, tendar ne oprošča kazenske odgovornosti za storjeno dejanje. Značilnost tega Verderberjevega samovoljnega oznanila je zlasti v tem, da se običajno cerkveni obredi pokopa ne opravljajo naknadno in je hotel Verderber s tem napraviti izjemo. Vsiljuje se mnenje, da je hotel to napraviti zlasti zato, ker je šlo za zaslužno partizansko mater. Župnik Verderber je bil obsojen na deset mesecev zapora in plačilo stroškov postopka, kaplan Anton H. na 4 mesece zapora, pogojno za dobo treh let, in Neža B. na dva meseca zapora, pogojno za dobo treh let.

Izpolnjujmo obveznosti do družbe!

Na torkovem plenumu občinskega odbora SZDL v Novem mestu je razprava po obširnem poročilu o težavah v zvezi s prepočasnim dotokanjem sredstev iz davčnih virov nakazala nove naloge Socialistične zveze, ki jo čakajo pri reševanju tega vprašanja. Vsi odborniki so se na plenumu odločno zavzeli za to, da je treba državljane opominjati, naj izpolnjujejo svoje obveznosti do družbe, ne smemo pa se prenagli in s raznimi ukrepi, ki prav nič ne govorijo o socialističnih odnosih. O razpravi bomo obširneje poročali v eni izmed naslednjih števil našega lista.

Sami so kupili drobilnik za kamenje

V občini Trebnje je 143 kilometrov cest IV. reda in vaskih poti. Sredstva, s katerimi razpolaga občina za vzdrževanje teh poti, so dokaj pičila. Letošnje jesen bo med 24 krajevnih odborov, ki akcijo popravil vodijo, razdeljenih 800 tisoč dinarjev. Pri tem delu so najboljše krajevni odbori v Dobrniču, na Čatežu, v Čužni vasi in Vrhrebnjem. Občina prispeva približno četrtino stroškov za popravilo poti, tri četrtine pa prispevajo vaščani. Ker v občini ni nobenega drobilnika za kamenje, so ga prebivalci krajevnih odborov Dobrnič, Knežja vas in Vrhrebnje skupno kupili. Nekaj sredstev so dobili iz cestnega sklada, dober del pa so nabrali sami. Pobuda prebivalcev je vredna javne pohvale.

Montažno skladišče v Trebnjem

Kmetijska zadruga Trebnje gradi pri železniški postaji v Trebnjem novo montažno skladišče. V njem bo 441 kvadratnih metrov skladiščne prostora, ki ga bodo uporabljali za skladiščenje umetnih gnojil in semen ter ostalega reprodukcijskega materiala, namenjenega kmetijstvu, pa tudi kot remizo za stroje in prevozna sredstva. Novo skladišče bo veljalo 4 milijone 200 tisoč dinarjev.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

»Moja domovina je razmoma majhna država v Aziji, država, ki je leta dosledno uveljavljala politiko nepovezovanja z bloki in prijateljstva z vsemi narodi ne glede na njihovo ideologijo. V svoji novi vlogi bom še naprej uveljavljal in ohranjal to stališče objektivnosti in se zavzemal za ideal univerzalnega prijateljstva.« To so bile besede novega začasnega generalnega sekretarja OZN Burmanca U Tanta, ko se je zahvalil za izvolitev.

S tem se je končala precej dolga in dejansko nepotrebna kriza, ki je nastala po smrti generalnega sekretarja Hammarskjölda. Ta kriza je nastala izključno iz blokovskih nasprotij in je zaostriła že tako zaostren položaj na svetu. Sam U Tant je prispeval k rešitvi te krize, ko je predlagal kompromisno rešitev in dosegel, da ni trpel ugled ne ene ne druge velesile. Med njegove prve ukrepe sodi imenovanje Američana Buncheja in sovjetskega diplomata Arkadijeva za svoja glavna svetnika. Za šefa svoje kabineta je vršilec dolžnosti generalnega sekretarja OZN imenoval indijskega zatopnika Narasimana za podsekretarja za posebna politična vprašanja. Zdaj na sedežu OZN z velikim zanimanjem pričakujejo še druga imenovanja U Tanta.

Zal pa se druga pereča mednarodna vprašanja niso tako ugodno rešila kot vprašanje vršilca dolžnosti generalnega sekretarja OZN. Gre predvsem za prostovoljni moratorij za atomske poskuse. Generalna skupščina je namreč sprejela resolucijo, s katero poziva atomske sile naj prenehajo s poskusi. Značilno je, da sta se pri glasovanju o tej resoluciji znašla na istih pozicijah oba bloka — vzhodni in zahodni. Glasovala sta namreč proti tej resoluciji, ki je

bila sicer sprejeta z veliko večino 72 glasov.

Ironično je, da pravzaprav vsi, tudi velesile, obžalujejo atomske poskuse. Medtem ko jih sovjetski zastopniki opravičujejo zaradi obrambe pred zahodno nevarnostjo, skuša Zahod kovati iz tega politični kapital in opozarja na veliko nevarnost radioaktivnega prahu in padavin za človeštvo, čeprav je znano, da je Zahod uradno zmanjševal to nevarnost, ko je sam delal poskuse. Medtem ko gre na Vzhodu trenutno za cinizem, pa vsebuje zahodna kritika teh poskusov precej elementov hinavščine. Poskusi pa se nadaljujejo in zastupljajo ozračje. Velesile so ponovno pokazale, da se ne menijo dosti za svetovno javno mnenje, sovjetsko stališče, da bodo prenehali s poskusi, ko bo Zahod podpisal sporazum o splošni razorožitvi, pa je, milo rečeno, nevzdržno.

Sredi vsega tega dogajanja in napetih odnosov med blokoma se je v Zahodni Nemčiji pripetil dogodek, ki se neposredno tiče Jugoslavije in nihakor ni nepovezan z mednarodno napetostjo. Pred nekaj dnevi so namreč sodna oblastva v Münchenu aretirala jugoslovanskega državljana Laza Vračarića, direktorja zagrebškega podjetja »Mega«. Lazo Vračarić je z nekaj člani ilegalne udarne skupine sodeloval v napadu na skupino nemških letalskih podoficirjev v Zagrebu 30. septembra 1941. leta okrog devete ure zvečer. Zaradi te akcije so zdaj Vračarića

aretirali. Ko je bil nekaj dni zaprt in zaslišan, ne da bi mogel jugoslovanski generalni konzul v Münchenu priti z njim v stik, so Vračarića pogojno izpustili. Ko to pišemo, je Vračarić pogojno na svobodi in še ni znano, česa ga uradno dolžijo oziroma sodna oblastva še niso uradno sporočila, na kakšnem pravem temelju so ga aretirali.

Da gre pri tem za popolnoma nacistično miselnost odgovornih sod-

U Tant izvoljen

Ševal to nevarnost, ko je sam delal poskuse. Medtem ko gre na Vzhodu trenutno za cinizem, pa vsebuje zahodna kritika teh poskusov precej elementov hinavščine. Poskusi pa se nadaljujejo in zastupljajo ozračje. Velesile so ponovno pokazale, da se ne menijo dosti za svetovno javno mnenje, sovjetsko stališče, da bodo prenehali s poskusi, ko bo Zahod podpisal sporazum o splošni razorožitvi, pa je, milo rečeno, nevzdržno.

Sredi vsega tega dogajanja in napetih odnosov med blokoma se je v Zahodni Nemčiji pripetil dogodek, ki se neposredno tiče Jugoslavije in nihakor ni nepovezan z mednarodno napetostjo. Pred nekaj dnevi so namreč sodna oblastva v Münchenu aretirala jugoslovanskega državljana Laza Vračarića, direktorja zagrebškega podjetja »Mega«. Lazo Vračarić je z nekaj člani ilegalne udarne skupine sodeloval v napadu na skupino nemških letalskih podoficirjev v Zagrebu 30. septembra 1941. leta okrog devete ure zvečer. Zaradi te akcije so zdaj Vračarića

nih in policijskih oblastev v tem primeru, ni prav nobenega dvoma. Zato je ta afera vzbudila silno zanimanje in ogorčenje ne samo pri nas, ampak tudi v drugih državah, tudi na Zahodu, posebno tistih, ki so okusile nacistični jarem. Javno mnenje in časopisi po vsej Evropi se sprašujejo, kako je mogoče, da si nekdo v Zahodni Nemčiji protipravno drzne preganjati partizanskega borca za svobodo za dejanja, ki jih je storil proti nacističnemu okupatorju. To ogorčenje pa se ne omejuje samo na javnost. Danska vlada na primer namerava uradno protestirati v Bonnu zaradi te afe- re, saj upravičeno poudarja, da bi po isti logiki lahko zahodnonemška oblastva preganjala tudi Dance, Holandce, Francoze, Norvežane, Poljake in vse druge, ki so se borili proti nemškemu okupatorju. Ta afera, ki še ni zaključena, je ponovno kričeče opozorila na nacistično miselnost, ki še vedno vlada marsikje na visokih položajih v Zahodni Nemčiji.

Še o urbanističnih načrtih

Za gradnjo po urbanističnem načrtu so potrebni situacijski načrti zemljišč. Po naročilu OBLO Novo mesto jih pripravljajo za novomeško komuno kataster Mesto z okolico je že izmerjeno, tako da bo mogoče že v kratkem izdelati urbanistični načrt za Novo mesto. Pohiteti pa bo

treba z načrti za področje Bršlina, za katerega bo urbanistični načrt izdelal inž. arh. Didek iz Ljubljane.

Tudi v nekaterih večjih središčih novomeške komune (v Dolenjskih Toplicah, Vavti vasi, Zužemberku in Sentjerneju) pomanjkanje urbanističnih načrtov že resno ovira perspektivne gradnje. Medtem ko za Dolenjske Toplice že izdelujejo zazidalni načrt po zamisli inž. arh. Zrimca iz Radovljice, o drugih krajih še ni bilo konkretnih razgovorov. Zatrjujejo pa, da bo to vprašanje rešeno že prihodnje leto, seveda če bo dovoli sredstev.

Gradnja po urbanističnem načrtu ni le cenejša, ampak bodo naselja lepše urejena in privlačnejša. S tem pa naj bi odpravili tudi razne divje gradnje, ki grede še marsikje navzkriž s perspektivo določenega kraja.

Mokronogu se obeta nova pekarija

Pekarija v Mokronogu se je pred nedavnim spojila s splošnim trgovskim podjetjem »Tržane« v Mokronogu. Poslovala je v zastarelih prostorih, ki so bili za peko kruha neprimerni. Splošno trgovsko podjetje »Tržane« bo v preureditvi pekarskega obrata vložilo približno milijon dinarjev. Načrte že pripravljajo.

5000 pogodb za pitanje prašičev

Za pitanje mesnatih prašičev so letos na področju kmetijske zadruge Trebnje sklenili blizu pet tisoč pogodb. Največ bodo kmetovalci pitali domače prašiče lastne vzreje, zadruga pa je kupila okoli 150 prašičev tudi na škocjanskem področju in jih dala kmetom v pogodbeno rejo.

Trgovsko podjetje »AVTOMOTOR«, CELJE nudi v svojih poslovalnicah v Celju, Sempetru v Savinjski dolini in Velenju rezervne dele za avtomobile, motorje in kolese, kakor tudi vsa motorna vozila in gume po konkurenčnih cenah. Kupcem se toplo priporočamo!

Izdelujemo strošno in zidno opeko, betonske cevi, betonska okna, kabelske bloke, nagrobne spomenike, troskolni plošče za toplotno izolacijo, polagamo terazzo ter vse vrste cementnih izdelkov

»Gradbeni materiali« LJUBLJANA, Rudnik 58

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Na minul letni skupščini Stalne konference mest v Nišu — v razpravo je posegel tudi tov. Edvard Kardelj — so dali pomemben idejni prispevek k razbistriitvi položaja in mesta, ki ga bo, glede na doseženi in zlasti še prihodnji razvoj, komunam določila nova ustava.

Posebej so poudarili, da se kvalitetno spreminja vloga ljudskega odbora, ki postaja vsklajevalec koristi in teženj vseh samoupravnih teles v komunah. V tej zvezi izginjajo še zadnji ostanki državnega prisiljevanja in administrativnih posegov, ker se vse bolj uveljavljajo metode demokratičnega usmerjanja, sloneče na mnenjih, željah, zahtevah, kritikah in predlogih, ki se oblikujejo v dovolj širokem organizacijskem okviru demokratičnega mehanizma komun.

Seveda pa je še marsikaj, kar ovira uspešnejši razvoj komunalnega sistema, ker so organizacijsko-pravni okviri, v katerih se razvija komuna, postali že pretesni. Ljudski odbori na primer v praksi še postajajo občinske skupščine, ne več ozko samo predstavniški organi, česar nova ustava najbrž ne bo spregledala. Sveti ljudskega odbora bodo v prihodnjem morali razširiti svoj delokrog na področja nalog, ki zdaj po nepotrebnem obremenjujejo ljudski odbor in ga odtegujejo njegovim najvažnejšim nalogam — vsklajevati težnje vseh samoupravnih teles v komunah. Na ta način bi sveti lahko uspešneje vplivali na dejavnost ljudskih odborov, hkrati pa bi v bodoči skupščini — sedanjih ljudskih odborih — opravljali tudi politično izvršilno funkcijo.

V razpravi na skupščini Stalne konference mest je prevladovalo mnenje v prid dvodomnosti ljudskega odbora, v katerem bi drugi dom — dosedanji zbor proizvajalcev — postal predstavniško telo vseh delovnih kolektivov

oziroma vseh proizvajalcev v širšem pomenu besede, torej tudi delavcev in uslužbencev, zaposlenih v zdravstvenih, prosvetnih, socialnih in drugih javnih službah. Zategadelj se v prihodnje ne bi več imenovali zbori proizvajalcev, temveč zbori delovnih kolektivov, zbori delovne skupnosti ali podobno.

Komuna ni ljudski odbor

Če bo v novi ustavi izenačena funkcija stanovanjske skupnosti in krajevnega odbora na podeželju, potem bi po mnenju stalne konference mest bolj ustrezal skupen naziv — morda krajevna skupnost.

Zbori občanov — ta izraz naj bi bil odsev širše vloge dosedanjih zborov volivcev — naj bi bili najširši samoupravni forum, v katerem bi neposredno prhajal do izraza vpliv občanov na vso politiko v komunah. Nova ustava bo najbrž razširila pravico njihovega sklicevanja od ljudskih odborov tudi na Socialistično zvezo, sindikate, krajevne skupnosti in druge čimtelje, ki tvorijo oziroma so sestavni del samoupravnega mehanizma komun.

V razpravi na stalni konferenci mest je vidno izstopal prispevek podpredsednika ZIS tovariša Edvarda Kardelja, ki je med drugim dejal:

»Točno je, da komuna ni ljudski odbor, da je posebej splet notranjih družbenih odnosov, poseben splet vzajemne odvisnosti raznih č-

niteljev v komunah. Res je prav tako tudi to, da je zelo škodljivo vsakršno administrativno vmešavanje ljudskega odbora v zadeve podjetij. Kakršnakoli pristojnost ljudskega odbora, ki bi lahko zavirala, deformirala samoupravljanje proizvajalcev, samoupravljanje delovnih skupnosti, bi bila napačna. Toda ljudski odbor je vodilni organ, odgovoren za položaj v komunah, za razvoj odnosov v njej in za delo gospodarskih organizacij ter ustanov, za tempo produktivnosti dela, za materialni položaj ljudi itd. Če je ljudski odbor odgovoren za vse to, potem je jasno, da mora imeti pravice in sredstva, na katerih bo ta odgovornost temeljila. V glavnem gre za to, kako zagotoviti samostojnost delovnih skupnosti, delovnih kolektivov in na sploh samoupravnih organov, da pa bi hkrati zagotovili tudi delo ljudskega odbora na način, ki ne bo subjektivističen, ki ne bo administrativno vmešavanje v zadeve teh samoupravnih organizacij.«

Stalna konferenca mest je z bogato razpravo na minul letni skupščini dala tehten prispevek v pripravah za izdelavo nove ustave. Stvarna analiza sedanje stopnje razvoja komunalnega sistema in njegovih perspektiv bo predmet še nadaljnjih razprav. Tovariš Kardelj je v svoji razpravi dejal, da bosta referat in razprava na skupščini Stalne konference mest zelo koristna prispevka k sedanji razpravi o novi ustavi. Poudaril je, da se strinja z osnovnimi postavkami in s celotno smerjo referata in razprave ter da je pravzaprav delo ustavne komisije na isti liniji, da se težnje, izražene na skupščini, skladajo s smotri, ki jih je skupščina postavila glede mesta in vloge, ki jih mora imeti komunalni sistem v naši novi ustavi.

Nova tovarna stekla

V Novem mestu bo zgrajena s skupnimi napori in prispevki vseh slovenskih komun — Ze letos začetek prvih del v Bršlinu — Na leto bo izdelala 4 milijone kvadratnih metrov okenskega stekla, gradnja novih objektov pa bo zaključena do konca 1963 — V novi tovarni bo dobilo kruh 300 ljudi

O potrebi in predlogu, da bi se taka tovarna gradila v Novem mestu, smo pisali že pred meseci, slednjic pa je zamisel postala stvarnost. Ze to, da se je gradnja stanovanj v jugoslovanskem merilu od leta 1956 skoraj podvojila, je dalo strokovnjakom precej misliti, saj tovarna okenskega stekla v Pančevu kot edina te vrste v Jugoslaviji ni mogla zadostiti vsem naraščajočim potrebam. Zato je ostalo veliko blokov dolgo neveljivih, škodljivih zaradi takih zakasnitev

pa smo v zadnjih dveh letih utrpeli za 1,5 milijarde dinarjev. Ta znesek znaša skoraj toliko kot investicijska sredstva za novo tovarno ravnega stekla! Da se bo ta potrebna tovarna gradila prav v Novem mestu, ni slučaj. Veliko nahajališče kremenčevega peska, ki ga je novomeško podjetje »Krema« pošiljalo raznim steklarnam daleč naokoli, jamči, da tovarna ne bo ostala brez surovin. To je upošteval tudi predlog republiškega sekretariata za

industrijo in predlog sekretariata za blagovni promet, ko so letos februarja osnovali iniciativni odbor za zbiranje sredstev in zagotovitev ostalih pogojev za čimprejšnjo gradnjo te steklarne. Po investicijskem programu podjetja »Krema«, ki so ga že odobrili, bo letna zmogljivost nove tovarne 4 milijone m² ravnega stekla. Tovarna bo izdelovala steklo v debelini 1,2 do 12 mm in bo s proizvodnjo lahko krila vse potrebe v Sloveniji. Razen tega bo izdelovala še brušeno

in kaljeno steklo za avtomobilsko industrijo, za železniške vagone, izložbena okna in podobno. Tovarna bo močno mehanizirana, zato bo zaposlovala le okrog 300 delavcev.

Ko so nedavno odobrili zahtevo »Krema«, naj bi pri gradnji pomagala tudi Jugoslovanska investicijska banka, so odpadle še zadnje ovire za začetek gradnje. Ze prej so namreč odobrili posojilo 250 milijonov dinarjev iz republiškega investicijskega sklada. Razen tega je republiški iniciativni odbor za zbiranje sredstev začel z veliko agitacijo pri okrajnih in občinskih ljudskih odborih širom po Sloveniji, da bi pomagali pri finansiranju. Načelno so skoraj vse občine sprejele predlog, ta sredstva pa bodo zbrale iz občinskih stanovanjskih skladov, oziroma bodo za skupni investicijski znesek (1,8 milijarde dinarjev) zbrale 1 milijardo dinarjev in vplačevale sorazmerno s hitrostjo gradnje. Treba pa bo pohiteti in zaključiti akcijo za zbiranje sredstev, saj je še precej komun, ki z investitorjem še niso podpisale ustrezne pogodbe.

Peter Črnič in Jože Šetinc, člana ribiške družine v Črnomlju, sta ujela krpa luskinarja, težka 18 in 25 kilogramov!

Lep program v črnomaljski komuni

Posebni odbor pri občini SZDL v Črnomlju je že pripravil okvirni program praznovanja dneva JLA, ki je zasnovan zelo široko. Največ nalog v pripravljanju številnih proslav, ki se bodo zvrstile v novembru in decembru, bodo prevzele organizacije ZROP, predvojaška vzgoja in Ljudska mladina. Predstavniki JLA bodo imeli vrsto predavanj o Ljudski armadi v krajevnih središčih in vaseh, javni delavci iz komun pa bodo v enotah JLA predavali o raznih področjih družbenega življenja in gospodarstva v komunih. Aktivni ZB v delovnih kolektivih že pripravljajo obiske enot JLA, na katerih bodo vojake seznanili s svojimi proizvodnjo, z delavskim samoupravljanjem in drugimi problemi in se z njimi sproščeno pogovorili še o mnogem. Svečane akade-

mije v počastitev dneva JLA bodo priredili v vseh krajevnih središčih in v vseh osemletkah in nanje povabili tudi predstavnike JLA. Posebna komisija pripravljala športna tekmovanja in srečanja med ekipami iz armade in ekipami iz vrst prebivalstva. Na vseh šolah bo mladina pisala naloge o zgodovinskem in povojnem razvoju JLA. Tri naslove za naloge so že izbrali. Belokranjski muzej bo v Črnomlju priredil spominsko razstavo. Enote JLA bodo v sodelovanju z ZROP in enotami predvojaške vzgoje improvizirale napad na Črnomelj iz leta 1944. Garnizon JLA bo v Črnomlju priredil razstavo sočobne obojičev JLA za prebivalstvo, predvsem za šolsko mladino. Zaključna proslava dneva JLA bo v črnomaljskem garnizonu. Zivahne priprave so že zajele

področje vse komun, zato je pričakovati, da bo proslavljanje mnogo širše od predvidenega programa.

JLA: simbol vstaje in revolucije

Letos proslavljamo 20. letnico ljudske revolucije. Proslavljanje slavne obletnice bomo zaključili v razdobju november-december s svečanostmi in nizom prireditvev v čast JLA. Naša ljudska armada je zrasla iz ljudstva in ljudske revolucije, zato bodo naši delovni ljudje vse prireditve v prihodnjih dveh mesecih posvetili prav manifestiranju enotnosti med ljudstvom in armado. Medsebojni obiski, predavanja, skupne proslave, razstave, razgovori in razne oblike skupnega proslavljanja velikega praznika ustanovitve JLA, ki je nastala že v prvih mesecih vstaje, bodo enotnost ljudstva in Armade še enkrat potrdili in izkoreninili v mogočno manifestacijo.

Računajo, da bi bila tovarna ravnega stekla v Novem mestu oziroma v Bršlinu dograjena ob koncu 1963, ko bo po perspektivnem programu gradbeni dejavnost v republikli v našem okraju že močno povečana in bo zaradi tega tudi potreba po okenskem steklu neprimerno večja kot zdaj ali čez nekaj mesecev. Prav je, da bodo to steklarne finansirale občine vseh slovenskih okrajev oziroma vsa Slovenija. To je tudi prvi primer pri nas, da je uspela večja, res potrebna vserepubliška akcija. Steklarna ne bo pomembna le v republiškem merilu, ampak tudi za novomeško občino in še bolj za Novo mesto, saj se bodo v njej bržčas zaposlili delavci iz njegove bližnje okolice.

Več rib za izboljšanje prehrane v Črnomlju!

Osnovna skrb črnomaljske ribiške družine je gospodarski lov in skrb za povečanje staleža rib v belokranjskih vodah. Ob torkih, četrkih in sobotah prihajajo črnomaljske gospodinje v akvarij, kjer si lahko izbirajo žive ribe: krape in line, ščuke in druge. Ne samo goveje in svinjsko meso, tudi ribje meso sodi v prehrano Črnomalčev.

Ribiška družina v Črnomlju ima posebno komisijo, ki skrbi za potrebno količino rib. Prodajajo jih po nizkih cenah — 250 din kg. Ker so ribe v akvariju, ni nujno, da jih še isti dan prodajo. Bolniki, ki imajo predpisano dieto, lahko dobe sveže ribe vsak dan. Črnomaljski ribiči pa ne skrbijo samo za lov in izkoriščanje, temveč tudi za podmladek. Samo v letih 1960/1961 so spustili v vodo 2183 kg mladih rib raznih vrst. S tem povečujejo bogastvo rib v belokranjskih vodah in vplivajo na zdrav zarod. Za nakup podmladka je izdala ribiška družina okoli 750.000 din. Vse kaže, da bo črnomaljsko ribištvo postalo kmalu pomembna gospodarska panoga.

Jože Škof

Kdor dela pri strojih, ima najbrž malo časa za razgovor, sem nehote pomislil, ko sem vstopil v veliko dvorano papirnice v videmsko-krški tovarni celuloze in papirja. Stroji so tekli, pod velikimi valji se je vlekle štiri metre široka tekoča masa, ki se je ob visoki temperaturi počasi strjevala in na koncu otrdela v bel papir. Sum in ropot, vročina in hlapi raznih tekočin, pomešanih z vonji po kemikalijah, so tukaj neprestani spremljevalci delavcev. Pogovor je v bližini strojev težak, zato je Ivan Pogorelec, trlin dvajsetletni strojevodja papirnega stroja, predlagal, da bi se pomenila na drugem mestu, ter pripomnil: »Zdaj, ko stroji tečejo nemoteno, se lahko odločim za pogovor. Imamo pa takrat z njimi več opraviti, kadar pride do okvare.«

dandanes v podjetju in sploh v industriji zelo odgovorno mesto. »Kaj bi kot tajnik obratnega sindikata lahko pripomnil k sistemu nagrajevanja po delu, kot ste si ga zamislili v vašem podjetju?«

»Dosljej smo imeli toč-

nim, kdo je sposoben biti pri strojih, se lahko hitro odločim: mladi ljudje, spretni in hitri,« je povedal Ivan, kot bi hotel podariti, da pripada mladini

Da bo vsa zemlja obdelana!

Načrti kmetijsko-tehnične komisije pri okrajnem odboru Ljudske tehnike — V prihodnjih 4 letih: 200 novih kmetijskih strojnikov — Občine in zadruga naj podpro prizadevanje organizacij LT za vzgojo tehničnega kadra, brez katerega ne bo napredka

Pred nedavnim se je sestala kmetijsko-tehnična komisija pri okrajnem odboru Ljudske tehnike v Novem mestu in pregledala svoje delo. Kmetijsko-tehnična vzgoja je del tehnične kulture naših državljanov, ki preko šol, predavanj, strokovnih organizacij in Ljudske tehnike izvršuje svoje poslanstvo. Ta komisija pri Ljudski tehniki vsako leto

pred zimo sprejme nov delovni načrt, ki ga prenaša preko svojih organizacij na občine. Razvijajoča se mehanizacija našega kmetijstva pa zahteva tudi v tem delu odslej nove smernice. Pred seboj smo imeli številne petletne perspektivne načrta našega okraja, ki predvideva 200 novih kmetijskih strojnikov, da bo vsa zemlja obdelana. Razen

prejemu osebnih dohodkov prejemal zaslužek še po svoji odgovornosti, spret-

lek. Tečajji za pridobitev kvalifikacije so obvezni. Tako se izobražujejo sta

lega predvideva nove stroje, nov kader in sploh višjo raven kmetijskih proizvajalcev. V okviru tega načrta je komisija sprejela mnogo sklepov. Pri vseh občinskih odborih Ljudske tehnike bodo osnovane kmetijsko-tehnične komisije, utrdile pa naj bi se tudi sekcije kmetijskih strojnikov. Se v večji meri bo treba vključiti mladno, brigadirje z mladinskih akcij, pionirje, vse kmetijske tehnike in inženirje, traktoriste in tiste kmetijske strokovnjake, ki še stoji ob strani. Za večjo kmetijsko-tehnično izobrazbo bomo poskrbeli s predavanji, krajšimi seminarji, filmi in ekskurzijami. V zim-

skoli sezoni se bo ta načrt izvajal, januarja pa bo za vse traktoriste tridnevni seminar o novih strojih. Namesto traktorskih tekmovanj bomo uvedli tekmovanja s stroji sejalniki, kosilnicami, kombajni itd., da bo delo bolj pestro in zanimivo.

Po šolah bomo nudili mladini še več pomoči v tej stroki; kmetijski šoli v Sevnici in na Grmu pa bosta sredšče te dejavnosti. Tudi učencem osmih razredov priporočamo tesnejše sodelovanje s kmetijskimi zadrugami, da bodo spoznali mehanizacijo, kajti marsikateri med njimi bo tu našel poklic.

Primer mirenske osnovne šole, ki vsako leto obiskuje s svojimi učitelji kmetijsko zadrugo in posestvo, naj bo vsem za vzgled. Med učenci je že nekaj zelo dobrih mladincev traktoristov. Tudi v Sevnici je 50 pionirjev uspešno naredilo traktorski tečaj, pionir iz Sentjerneja pa se je letos uvrstil celo na peto mesto na zveznem tekmovanju v Bosni.

Prav pa bi bilo, da bi vodilni kadri v kmetijskih zadrugah in na posestvih z razumevanjem sprejeli obiske naše mladine in jih tudi podprali, saj bi s tem omogočili hitrejši razvoj kmetijstva v svojem okolišju. Tudi občinski odbori bodo morali izdatneje podpreti te dejavnosti, da bo tehnična kultura tudi v kmetijstvu na Dolenjskem našla rodovitna tla.

I. ZORAN

Marijan Tratar

Vsakomur mesto po sposobnostih

pr. pred odhodom v JLA delal v sušilnici, kasneje pa sem napredoval. Seveda je delo pri strojih zahtevno in ne tako preprosto, kot je videti mimogrede. Včasih je treba le nekaj sekund neprevidnosti, pa že pride do nesreče. Te so sicer manjše, vendar gre precej nesreč na račun pomanjšanosti delavcev. Če oce-

kovni sistem plač, vendar se ni obnesel. Premalo je upošteval posamezne faktorje, ki izrazito vplivajo na proizvodnjo in kakovost določenih izdelkov. Upoštevati bo treba posled samo obnašanje ljudi na delovnem mestu. Bo pa čisto nekaj novega, ko bo vsakdo, nagrajen na podlagi do zdej veljavnih načel, pri

nosti in splošnem prizadevanju v okviru kolektiva. Sem bomo morali pristeti prav povečani občutek za varčevanje, saj smo dolga leta ugotavljali, da imamo zaradi prešibkega varčevanja velike izgube. »In izobraževanje v podjetju?«

»Strokovno izobraževanje vodi kadrovske odde-

rejši delavci. Dosedanji način strokovnega izobraževanja pa bo treba še izpopolniti. — V večerni politični šoli pri podjetju je dobilo veliko ljudi osnovno znanje in napotke za nadaljnje samostojno študiranje domače in tuje politične oziroma marksistične literature. Poseben na men te šole pa je, da bi

Da nas ne bi čas prehitel!

Kako si kolektivi v sevniški komuni pripravljajo pravilnike o delitvi čistih in osebnih dohodkov — S prepisovanjem pravilnikov si ne bo nihče pomagal

Nov gospodarski sistem bi lahko v grobem primerjali z mladim drevesom, ki smo ga vsadili v povsem novi tla. Če tla ustrezajo, bo drevo samo od sebe kmalu začelo zeleneti in rasti, če pa je zemlja neprimerna, a kljub temu hočemo saditi, jo je treba analizirati in izboljšati. Z drugimi besedami: tam, kjer se novo gospodarjenje samo "ponuja", moramo le skrbeti za njegov razvoj, tam pa, kjer to ne gre, so potrebni veliki napori, zlasti če je treba premagovati odpor tistih, ki se v podjetju še vedno imajo za "mi". To se opaža predvsem v zadnjem času, ko je veliko razprav in pripomb glede pravilnikov, ki jih gospodarske enote hite sestavljati. Rok za izdelavo pravilnikov o razdeljevanju čistega dohodka in osebnih dohodkov je že presneto kratak in je res nujno, da se stvari uredijo. Novo gospodarjenje ima korenine v bolj zasluznem dinarju, zato je razumljivo, da se tu pogosto upirajo tisti, ki so navajeni "vleči" tisočake ne grede na stanje človeka podjetja oziroma njegovca kolektiva. Naj še enkrat poudarimo, da bodo pravilniki dookočno odpravili dosedanje mezdne odnose, ki so pogosto kolektiv delili na "mi" in "vi". Bržčas bo slehernemu postalo jasno, da novo gospodarjenje ne bo nikogar "podpiralo", ampak še bolj uveljavilo načelo: "kolikor daš, toliko dobiš".

V sevniški občini bi kolektive delili na take, ki so pravilnike že sprejeli, in na take, ki poskušajo ujeti zadnji rok za sestavo in potrditev. Rekli bi, da je v zvezi s tem že veliko narejenega, da pa ni vse tako, kot bi moralo biti. Da bi bolj razumeli to in ono, je potrebno posebej razložiti nekatere pojave in probleme.

O novem gospodarskem sindikalne organizacije na sistemu so začeli delovni kolektivi v sevniški občini razpravljati dokaj zgodaj, že v spomladanskih mesecih. V ta namen je bilo pripravljeno več seminarjev za predstavnike podjetij, predsednike upravnih odborov in predsednike delavskih svetov; še posebej so

setankih razčlenjevale odnose v kolektivih in dobro prisluhnile, kaj so proizvajalci in upravljavci "naštel" pod pojmom novega gospodarjenja. Zdi se, da so v nekaterih podjetjih tudi osnovne organizacije ZK začele pravočasno razpravljati o novih načelih. Vse

premalu pa so segli rezultati teh sestankov, posvetovanj, seminarjev itd. v javnost, pred delovne kolektive.

Znano je, da je bilo več seminarjev, ki so jih organizirali z namenom, da "uganko" o novem gospodarskem sistemu čimprej rešijo. Žal je bila udeležba tako slaba, da se velikokrat podobnih posvetovanj skoraj ni splačalo prireditelj. Kot se je kasneje izkazalo, so mnogi, ki so se na tečajih že prijavili, svojo udeležbo odpovedali zato, ker so jih tehnični in računovodski kadri v podjetju "prepričali", da "se nikamor ne mudi", ker "pričakujemo nove uredbe, dvakrat pa tuji ne bi radi delali iste stvari". V pričakovanju uredbe in podobnih reči "od zgoraj" pa se v mnogih podjetjih ni premaknilo. Delavci, ki so zunaj svojega podjetja čisto slišali, kako je drugod, se niso mogli sprijazniti z odgovori "počakajte, saj se ne mudi" ali pa "bomo že uredili, da bo prav". In kaj so medtem počele organizacije in predstavniki upravljavcev? Ali so tudi ti "naštel" pripravili posameznikov iz vodstev podjetij?

Ne posnemanje, pač pa lastna merila!

Zdaj, ko nas od roka za izdelavo in potrditev pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov loči le kratka doba, hočemo tako "naštel" podjetja v kratkem času zaključiti v čiste vode. Z vsa naglico sestavljajo analize in merila. Nekatera so pri tem ubrala najkrajšo pot (n. pr. Komuna Senznica) in napravila svoj pravilnik po vzorcu neke druge gospodarske organizacije. Prepisovanje od drugih, posebno če gre za tako važne stvari, kot so tarifni pravilniki, nas toliko bolj iznenadi, ker o tem ni razpravljali niti delovni kolektiv niti drug organ upravljanja. Kako naj govorimo o dobrih družbenih odnosih, če se je zataknilo že pri osnovni teh odnosov?

V sevniški Kopitarni se opravičujejo, da so s pravilniki tako pozni zato, ker so letos praznovali važno obletnico podjetja, ter "za novy gospodarski sistem ni bilo veliko časa". Prav je, da je Kopitarna priredila to slavnico, nikakor pa ni prav, da jo je pri tem začel čas prehitovati. Če že skrbi za ugled, bi se morala njeno vodstvo tudi zamisliti, kajti odpiranje novega sistema pomeni odpiranje vseh družbenih odnosov, ki jih ta prinaša. Pravilniki ne zagotavljajo le realnejših osebnih prejemkov, temveč so v nemajhnj meri osnova za dobre odnose v kolektivu.

Ob robu tega velja omeniti, kako so prišli do meril v nekaterih drugih podjetjih. V kolektivu "Lisc" so izvedli anketo, da bi se prepričali, kaj menijo o pravilnikih in merilih za določanje osebnih dohodkov proizvajalke. Razumljivo je, da so prišla do izraza le preveč subjektivna merila in stališča ter bi bilo tako le pretežno veljati interese posameznika z interesi kolektiva. Vsekakor pa poskus ni bil falov. Komisija, ki je pravilnike izdelovala, je bržkone upoštevala predloge delavk. Tako se zdi, da večje spremembe ne bodo

potrebne, kljub temu da bodo pravilniki začeli že kmalu veljati.

V Mizarski zadrugi so spet na svoj način določili merila. Analizirali so delovna mesta in jim odredili določeno število točk. Potem takem bi dobil visoko kvalificiran delavec za 210 do 270 točk okrog 24 do 25 tisočakov mesečnih prejemkov. To točkovanje zajema razen kvalifikacije še potrebno izobrazbo, prakso, stalnost pri podjetju in podobno. V pravilniku je tudi upoštevana odgovornost na delovnem mestu; skratka — pravilniki kar najbolj govorijo o človeku, o delavcu. Vsa ta merila pa so v bistvu zgrešena. Najprej: že sam sistem točkovanja potemtakem "prezira" učinek, ki se na določenem delovnem mestu lahko opravi. Če pa govorimo o nagrajevanju po delu, so zgrešeni vsi argumenti, ki jih je prevzel pravilnik tega podjetja za svoja merila. Delo naj bo upoštevano v pravilnikih, ne pa razni nazivi in druge okolnosti.

O nujnosti, da je treba o perečih vprašanih v gospodarski organizaciji razpravljati s kolektivom, so se najbolj prepričali Krmeljčani, torej krmeljski rudnik. Njihove težave s proizvodnjo in prodajo premoga so upravo in kolektiv celo tako združile, da razpravljajo o vseh problemih skupaj in ne ločeno za zidovi. Krmeljski rudarji so razumeli, da bodo zaradi znanih težav njihovi osebni prejemki nekaj nižji kot druga

leta, zato tudi glede samih meril v pravilnikih ni bilo večjih sprememb. Ta primer bi bil lahko zgled mnogim podjetjem, ki imajo podobne težave, pa vodijo povsem nasprotno politiko.

Pravilniki brez mešetarnja!

Ko so v kolektivih gospodarskih organizacij razpravljali o dohodku, so sprejeli različna merila. Šlo je namreč za to, kolikšen del dohodka bi določili za osebne dohodke v podjetju in kolikšen del za sklade. Treba je reči, da so podjetja ubrala zdravo pot zlasti tista, ki nameravajo proizvodni obseg še povečati. Razmerje med osebnimi dohodki in skladi znaša pri kmetijskih organizacijah 80:20, medtem ko je pri podjetjih nekoliko drugačno: v "Lisc" 65:35, Kopitarni 70:30, Mizarski zadrugi 80:20 itd. Razumljivo je, da razlike niso ustaljene, temveč se lahko spreminjajo sorazmerno z uspehi podjetja.

Zanimivo je tudi razmerje v razponu osebnih prejemkov. Giblje se skoraj povsod od 1:3,8 do 1:4,5, tako da zastran tega ne bi mogli kaj več razčlenjevati.

TREBNJE: jesenska setev je končna

Jesensko setev so na področju kmetijske zadruge Trebnje uspešno zaključili. Zaradi sušnega obdobja pred setvijo ki se je precej zavleklo, se je čas za setev tako skrcil, da je bilo precej dela. V pogodbeni proizvodnji so posejali okoli 300 ha visokorodnih vrst pšenice. Največ je italjanke, poizkusili pa so tudi s francosko visokorodno pšenico.

Čeprav so ta načela že osvojena, pa se še vedno najdejo nekateri, ki naj bi bili poklicani stvari spreminjati. Nekaterim uslužbenecem iz vrst računovodskega kadra se namreč zdi čudno, da bi zanje pravilnik o delitvi osebnih dohodkov neoporečno veljal. Ne samo, da se ne strinjajo z "novo plačilno listo", ampak se borijo za razne pavšale in druge dodatke, s čimer bi le nekako uveljavili svoje "želje". Če pa najnovi gospodarski sistem spodbuja le ustvarjalno delo, je odveč govoriti o teh, na lahek in pristranski način pridobljenih dohodkih!

Na to bi morali paziti že pred začetkom veljavnosti novih pravilnikov. Komisiji, ki sta v sevniški občini poverjeni, da pomagata in svetujeta pri sestavi in dopolnitvi pravilnikov ter spodbujata vse, ki so "naštel" ali imajo objektivne težave, naj budno spremljata nezdrave pojave in o njih poročata. Seveda je zavest upravljavcev v času, ko dobiva novi sistem vse večji pomen, že tolikšna, da ne bodo dopustili podobnega šušmarjenja. Naj ponovno poudarimo, da bodo to mogli le tedaj, če bodo o vseh dogajanjih sproti obveščeni in če se bo o pravilnikih razpravljalo v njihovi prisotnosti.

Smo pred zaključnim rokom potrjevanja pravilnikov. Pred gospodarskimi organizacijami so nove naloge za naslednje gospodarsko leto. Ne bi bilo prav, če bi se to važno vprašanje vleklo naprej kot cokla v družbenem in gospodarskem razvoju. Prav bi bilo, da se napravi, kar se še da napraviti, in popravi, kar se popravi da.

Ivan Zoran

Vso pomoč za razvoj tehnične kulture v komuni!

Ljudska tehnika Jugoslavije proslavlja letos 15-letnico ustanovitve, to v času, ko prihajajo čedalje bolj do veljave ustvarjalne težnje, ki jih vodi tvorna moč in razvijajoča se tehnična kultura kot specifična in nujna potreba človeka v socializmu. Živimo v času velikega razmaha znanosti in tehnike. V novem obdobju ne bomo gradili samo ekonomskih in tehničnih kapacitet, ampak bomo morali zgraditi predvsem ljudi, ki bodo kos gospodarskemu razvoju v komunah. Lahko smelo trdimo, da bodo brez potrebnih strokovnjakov ostale nerešene in neizkoriščene mnoge tehnične ideje. Sprito tega bo morala biti vsaka investicija za strokovno in občo tehnično vzgojo kadrov rentabilna. Pričakujemo večja finančna sredstva za to dejavnost.

V naslednjih petih letih se bo to obrestovalo tudi v razvoju tehnične kulture. Uvesti bo treba nove delovne oblike in prisluhniti delu LT, ki postaja ob novem gospodarskem načrtu vse bolj aktualna. Predvsem bo treba posvetiti pozornost splošni tehnični vzgoji v komuni, ki postaja osnova razvoja in gospodarskega razvoja. V petnajstih letih je LT častno izpolnila vse naloge tudi na tem območju.

Ko stopamo s tehnično dejavnostjo in tehnično vzgojo v novo obdobje, naj poudarimo, da bi morala ta vprašanja urediti vsa družba, seveda na čelu z LT, ki se že sama bori za primerne kadre in njihovo vzgojo. Potemtakem bo postala nosilec tehnične vzgoje komuna, del odgovornosti pa naj bi razen LT prevzele še druge organizacije in društva kot Društvo inženirjev in tehnikov, Društvo iznajditeljev, delavska univerza, mladinska organizacija, pa tudi prosvetni delavci. Jasno je, da bo morala spričo 15-letne prakse in tradicije večje naloge prevzeti LT, zlasti se pri organizaciji množičnega vključevanja ljudi v razne vrste tehnične dejavnosti. Angažiranje strokovnjakov v procesu izobrazbe te vrste je poseben problem, zato naj bodo organizacije LT tudi pobudnik za ustanovitev večjega aktivna teh kadrov. To pravzaprav ne bi bila novost, saj je o teh vprašanjih razpravljali že peti kongres SZDL Jugoslavije.

Posebno vprašanje, ki ga večja na prehodu v novo obdobje obdelati, je finančni problem organizacij LT. Oblasli so tukaj malo pomagale. Največ se je napravilo z različni akcijami. Tako so nabavljali opremo za tehnične delavnice, sami iskali svoj prostor, prirejali razstave in tečaje. Če bi sestili vso "samostojno" dejavnost v okviru LT, bi se nabrali lepi milijoni. Iz tega je razvidno, da so morale organizacije LT se tista majhna proračunska sredstva, ki so jih dobile v obliki dotacij od ObLO, uporabiti za manjše dejavnosti. Zadržanje leto so komune sicer nakazale večje vsote občinskimi organizacijam LT, vendar s tem vprašanje tehnične vzgoje in dejavnosti še ni rešeno. Sedanje potrebe zahtevajo, naj bi vse izdatke za tehnični pouk na solah krle le občine. To je že v veljavi v mariborskem okraju, kjer organizacije LT že nekaj let ne trošijo sredstev za reševanje prej naštetih problemov. Poudariti moramo, da je v današnjem razvoju naloga LT le v tem, da mobilizira mladino in vse ljudi za prostovoljno tehnično udejstvovanje, za izvenšolsko delo v kroških in klubih mladih tehnikov. Nadalje bi morala LT pomagati pri izbiri kadrov na solah, voditi seminarje in podobno. Nikakor ni dolžna teh akcij financirati, kar pa v praksi še vedno velja. To skrb bodo nedvomno morale poslej prevzeti komune in omogočiti perspektiven in načrten razvoj ljudske tehnike na svojem območju. Tudi to naj postane za komuno eden glavnih problemov, ki jih nikakor ne kaže odpraviti.

Organizacije ljudske tehnike bodo seveda še vnaprej prispevale svoj delež za čimprejše ureditev res perečih vprašanj na področju tehnične vzgoje in dejavnosti. V jesenski in zimski sezoni, ko bodo okrajne komisije LT občinskimi odborom LT predstavile plan za prihodnje leto, bi bilo prav, da bi o tem obširno razpravljali. Zlasti naj bi občinski odbori LT raziskali možnosti za čimbolj plodno dejavnost tehničnih vrst v svoji komuni.

Nedvomno je delež LT k vsesplošnemu prizadevanju v zadnjih letih zadovoljiv, če ne že kar zavirljiv. Računajoč na to bomo v prihodnje lahko pričakovali večjo podporo oblasti in tudi prebivalstva. Prav je, da se sodelovanje z drugimi organizacijami še okrepi, saj danes ne moremo več govoriti o popolnoma izoliranem problemu. Zato je tudi skrb za ljudsko tehniko eden važnih problemov skupnosti, posebej pa še okraja in komune.

MARIJAN TRATAR

Pravilniki v trebanjski komuni

S prvimi pripravami za izdelavo pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov so kolektivi v občini Trebnje začeli letos že v maju. V občini je 22 podjetij; oba pravilnika mora izdelati sedem podjetij, ostala pa samo po enega. Doslej so pravilnike izdelali in o njih sklepali organi de-

Posušeno sadje za izvoz

Delo v sodobno urejeni sušilnici na Mirni se je letos močno razmahnilo. Doslej so posušili že okoli 70 vagonov jabolk in manjšo količino vrtnin. Vso posušeno sadje izvažajo v Holandijo in v Zahodno Nemčijo. Za Holandijo sušijo olupljena jabolka brez pečk, narezana v kolutke, za Zahodno Nemčijo pa pektinsko sadje — neolupljena jabolka, narezana v rezine in posušena. Izdelke razpošiljajo v desetikilogramskih zabojčkih.

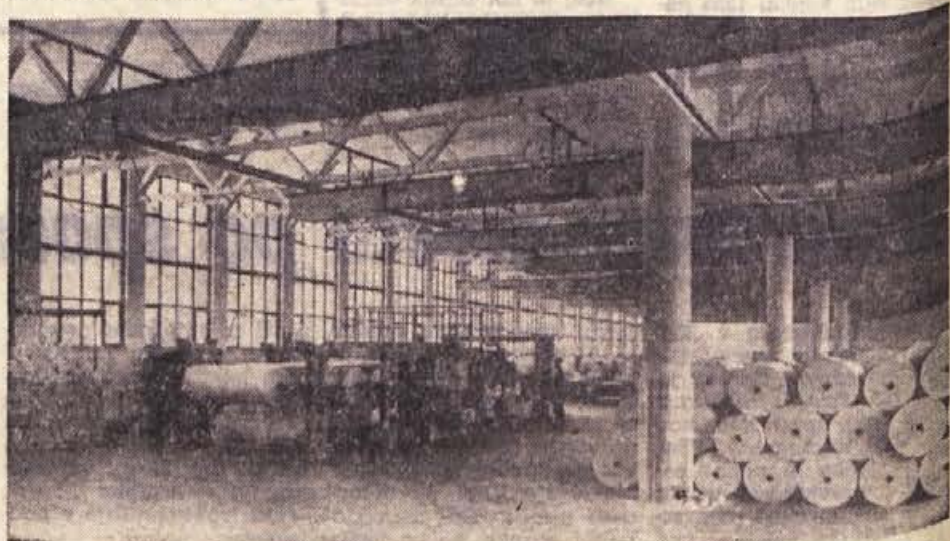
lavskega samoupravljanja v kolektivih: »Dana« na Mirni, v splošnem trgovskem podjetju »Tržan« v Mokronogov in v trgovskem podjetju »Gradišče« (naštetih kolektivov so izdelali oba pravilnika) ter v mizarski delavnici v Trebnjem, ki je izdelala en pravilnik. Osnutek pravilnika imajo pripravljen v tovarni šivalnih strojev na Mirni, v trgovskem podjetju v Trebnjem in v KZ Trebnje. Največ težav je v manjših kolektivih, ti pa so v trebanjski komuni v večini. Trgovska zbornica je že od vsega začetka nudila dokaj pomoč, obrtna zbornica pa je pri tem odgovornem delu začela pomagati kolektivom šele zadnje čase. Veliko je pomagala občinska komisija, ki je obiskala vse kolektive in posredovala tudi primerna navodila za izdelavo pravil-

nikov. Bolečih nesporazmerij med prejemki delavcev in vodilnih uslužbencev ni. Najboljšo delitev v korist skladov ima destilacija »Dana« na Mirni, ostali kolektivi pa bodo lansko sorazmerje delitve v največ primerih poslabšali na račun skladov. O vseh pravilnikih bo, preden jih bodo kolektivi pričeli uporabljati, razpravljali še občinski zbor proizvajalcev.

120 vagonov krompirja bodo posušili

V sušilnici obrata kmetijske zadruge Trebnje na Mirni bodo v decembru pričeli sušiti krompir. Računajo, da bodo posušili približno 120 vagonov krompirja letošnjega pridelka, ki bo ves prodan na domačem tržišču.

V 365 dneh preberejo vojaki v JLA 700 tisoč knjig in brošur — Knjižnice v naši ljudski armadi se obogatijo vsako leto z 250 tisoč novimi knjigami, vsega pa imajo 3 milijone 520 tisoč knjig

Oduciek za dodelavo papirja v tovarni celuloze in papirja na Vidmu-Krscu

PO NEOSAMELIH POTEH NAŠE REVOLUCIJE

V taborniških enotah v Novem mestu in Straži ter nekaterih aktivih Ljudske mladine je v dneh pred pravkar minulim praznikom završalo. »Fantje, tri dni bomo hodili. Kdo gre?« In usule so se prijave. Vremenska napoved Dolenjskega lista za naslednji teden je došla za važnost uvodnega članka. Učiteljske, gimnazijske, osnovni šoli v Straži in Novem mestu so sedeži taborniških enot in aktivov, kjer so prijave za pohod po poteh I. novomeške čete od Frate do Bučke kar deževale. Udeležba v pohodu je bila vpra-

Med srečanjem starih borcev in mladine je bil tovariš predsednik Marinko posebno dobre volje

šanje časti enote in aktivna. Na seji, kjer se je rodila misel na pohod, je bilo določeno: »Sto mladih udeležencev. Smer: Frata — Bučka.«

Pohod so skrbno pripravljali. Nekje so v pisarnah peli svojo pesem telefoni. Branko je tekal sem in tja, od tega tovariša k onemu, od tega ni bilo nikjer dobiti. In ga ni bilo nikjer dobiti. In potem zadnja, najvažnejša prijava. Vojaški »jeep« je sopal in premagoval klanec. Obkrožen z gručo otrok je čakal, dokler se n'šta Gustelj in Branko pogovorila z domačini. Razgovor povsod enak:

»Dober dan, mamka, poznate kakoga odbornika Zveze borcev v vaši vasi?« — »Ja, naš sosed je bil zaščitnik. Se zdaj je.« In hip nato tovariško nasmejan obraz. V vsaki vasi isto. In še tisto: »Se zdaj je.«

Ljudje ostajajo zvesti samim sebi in tistemu, za kar so trpeli. Dogovor je kratek. Kot nekdanj. Večerja za sto ljudi in prenočišče na senu. »Jeep« brni in stoka naprej. Nekateri vasi bodo dale vodilce, ki bodo vodili po starih, dobro znanih tolkokrat prehojenih poteh. Ko se v trdi temi ponovno pokažejo luči Novega mesta, je že vse pripravljeno. Pohod se lahko začne.

Na Bučki so se po proslavi udeleženci taborniškega pohoda fotografirali s tovariši, ki so napadli v jeseni 1941 nemško postojanko v tem kraju

● 28. oktober

Temnilo se je že, skozi jesensko pobarvani gozd je korakala kratka kolona. Dvajset mladih. Zbirališče je na Frati. Zvečer v kočli pesem. Vodnik Janez zaskrbnjeno opazuje redko utripanje zvezd. Dež bo. Pred dvajsetimi leti je borca mučila ista skrb: »Kakšno bo vreme jutri?«

● 29. oktober

Ko je dan razgrinjal tenčice megle nad roškimi gozdovi, je četica že bila na poti. Danes, dvajset let pozneje, majhna sprememba. Kratek obisk praznično oblečenemu Novemu mestu. Koračnice in zastave. Komandir Prve novomeške čete tovariš Nko Šilih sprejme raport od komandirja sedanje čete mladih. Danes v svobodni domovini se tudi tako hodi po poteh zgodovine. Svoboda so plačali očetje, mladi prevzemajo dolg.

Potem gre četa naprej. Na čelu zastavi. Harmonika, ta zvesti spremljevalec vseh pohodov in maršev, tolažba in razvedrilo v težkih dneh, se tudi tokrat oglašja. Od Prečne proti Jablanu se kot velika kača počasi pomika skozi gozd. Osem jih je na čelu: Jože, Leon, Franc, dva Ivana, Lojze, Lado in Rudi. Kolona po eden. Stare partizanske bluže in odlikovanja, zaslužena na takih pohodih, v teh gozdovih. Kolona pospeši korak. Prve dežne kaplje so svarilo. Ena razlika pa je občutna: »stari« nosijo zelo malo, mladina se ponaša z nahrbtniki in torbami. Siroko razprte očel plavalaske gledajo v Leona: »Kaj nimate nič priljage?« Lokav nasme: »še to bo preveč!« Dež najprej kot opomin. Potem se ulije. Prve mokre rute in vetrovke.

Jablan. Križišče partizanskih potov. Zanesljiva in hitra pot prek Vrhovega na Frato. Tiho in skromno pristopi stari terencec Franc Kos. Bartoljeva mama s hčerkami je že pripravila večerjo. Pri Kosovih je tudi že gotovo. Prva partizanska večerja. Po vasi pod kozolci pa prve partizanske politične ure za mlade. Pravzaprav samo vprašanja in odgovori: »Tovariš Jože, kako ste...?« in Jože, Lado, Leon in drugi pripovedujejo, kako se je v mukah porajala svoboda. Tema je že in vsi so kadilci. Žerjavice njihovih cigaret so smer, kamor so uprte oči.

... in padel je, zaključil pripovedovanje Leon in umolkne. Vsem hitijo misli nazaj. Sredi vasi klic: »Večerja!« Sliši se žvenketanje mešalk in žlic.

S terencem Kosom sediva. Na mizi, kos kruha in vino. S prstom pokaže na peč: »Tu

sem sežgal papirje, ki so ostali od mestne komande po umiku v ofenzivi 1943. leta.« Potem v skopih besedah pripoveduje: »Spominjam se neke skupine v jeseni 1941. Če so to bili prvi? Menda. Vodil sem te in vse druge čez progo.« Spet molči. Potem vpraša: »Kdaj je jutri pokret?«

Zvečer partizansko rajanje. Domača dekleta bodo pozneje poribala pod Jože, Lado, Leon in Kos sedijo za mizo. Leon se zvito namuzne: »Kaj smo za staro šaro?« vpraša, in nekateri gredo plesat. Dekleta prav od blizu gledajo v medalje. Skozl odprta okna dolgo v noč doni: »Hej brigade, hitite!« in »Ob jezeru«. Potem samo redki koraki straž. Kot nekdanj.

● 30. oktober

Zbor. Zamudniki hitijo. Pred četo stoji terencec Kos. Droben, suh mož. S Francem se nekaj dogovarjata o poti. »Kar doli v grapo bomo šli,«

Raport nekdanjemu komisarju Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet na Bučki

Komandir čete je bil tokrat mladi Koprive

Tovariš predsednik! V dneh, ko obujamo spomine na težke in slavne dneve preteklosti, smo mi mladi na partizanskem pohodu. Hodili smo po poteh starejših in oživljali spomine na trpljenje in zmage.

Člani Zveze borcev, tabornikov in Ljudske mladine smo prehodili slavno pot I. novomeške čete od Frate do Bučke. Obiskali smo kraje in ljudi, ki so v težkih dneh nudili zavetje in kruh partizanskim borcem.

Kot vedno doslej smo se tudi tokrat učili spoštovati in varovati pridobitve Revolucije, srečni, da v svobodni domovini lahko hodimo po poteh, na katerih ste vi starejši ustvarjali zgodovino.

pravil. Kos. Vživel se je v pohod. »Tam je najboljši prehod čez progo.«

Dežuje kot za stavo. Hitro in neslišno gre kolona čez cesto in progo. Vzpenjamo se proti Daljnemu vrhu. Smo že mokri. Ko pridemo v vas, se Kos poslovi: »Srečno hodite!« pravi in gre nazaj. Kolona se stisne ob stene hiš.

Zupančičeva mama zaskrbljenega obraza prigovarja sinu, naj pohiti. Tudi moža je spremljala tako, ko je pred več kot petnajstimi leti šel od doma. Tona pozneje

pozneje: »Moj duš, kar hudo mi je bilo jih gledati, tako potrti so bili.« Toda razum je premagal čustva.

Bajnof. Miha hiti v hrib kolona naproti. »Kar tu noter!« pravi. Dež tako pada, da smo vsi že resno zaskrbljeni. Dekleta so že čisto mokra. Kratek posvet. Telefon iz novega mesta kličče. Pomagala bo spet Armada, kot mnogokrat doslej. Ob dvanajstih uri pribrižna dva težka vojaška tovornjaka in en lažji, na katerem piše »Novoteks«. Lepo presenečenje. Armada pošoja še za vsakega udeleženca po eno šotorsko plahto zoper dež. Fantje se takoj vživijo. Zadonijo vojaške pesmi.

Skozl nalič se kolona pelje proti Smarješkimi Toplicam. Na križišču pri gostilni je bila javka za Belokranjce. Lojze nas čaka. Kuha jezo na dež. Zelo žal mu je, da ne moremo skozi Družinsko vas. Od Smarjete gremo v Orešje. Pot je bolj potok kot pot. Pri Luzarju, Stezinarjevi mami in Papežu čaka obilno kosilo. Zmanjšana četa ne zmore vsega. Gospodinje se kar čudijo, koliko hrane je ostalo. David pravi, da bi nas laško še enkrat toliko nahranili. Zahvalimo se in gremo. Sedaj je še težje. Pot sploh ni več pot. V razmočeni zemlji vsak čas komu ostane čevlji. Lado draži Branka: »Dobro si to pripra-

Kot včasih v partizanih: kolona je prikorakala v vas vsa utrujena, mokra, lačna in žejna — a ni minilo četrt ali pol ure, ko so se premrznjeni mladinci že gregli ob toplih peceh in še malo, pa so morali sestiti za bogato obloženo mizo... Prizorček s poti na Bučko

pripoveduje: »Oče je bil še z nekaterimi terenci v zidanki nad vasjo. Material so pripravljali za enote. Izdajalčev prst je belim pokazal pot in zidnico.« Tona Zupančič je to noč zadnjič opravljal svojo dolžnost terenca.

V bližini Novega mesta spet majhna izjema. Po posvetu Branko izloči najmlajše in najbolj premočne. Komaj jim dopove, da gre za njihovo zdravje. Neradi se vračajo domov. Jože pravi

vil. Vse »štima«. Celo slabo vreme si »zrihtal!« Končno smo spet v Smarjeti. Kamioni čakajo. Četa bi morala v Cerovec, Poljane, Zagrad, Klenovik do Otavnika. Zdaj je nemogoče. Peljemo se preko Mokronoga in Tržišča v Otavnik. Eno uro prej, kot je bilo dogovorjeno, se ustavimo pri Tomažičevi domačiji na Otavniku.

Helena Tomažič se dobro spominja dogodka, ki ga obujamo. Pripoveduje posameznosti. Spominja se oseb iz takratne Prve novomeške čete. In mnogih drugih dogodkov se spominja. Opazujem je, ko hiti iz ene sobe v drugo. Nalaga v peč in svetuje dekletom, kako naj se hitro posušijo. Kot da bi se čas vrnil nazaj. Helena pomaga neki partizanski enoti, da se čez noč posuši in si opomore. Jutri bo šla ta enota naprej.

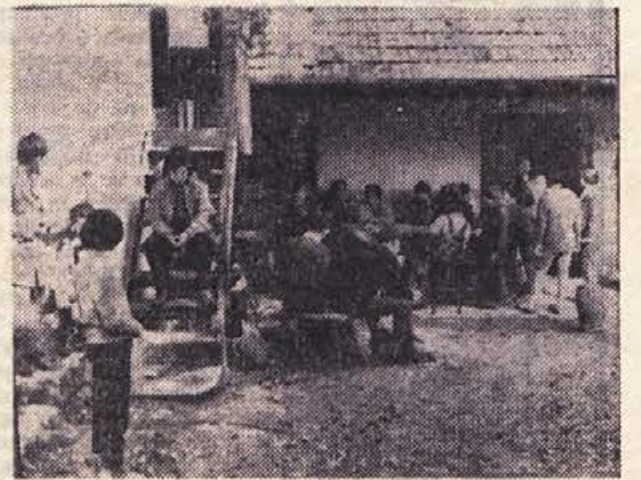
Ogovorim jo, ko pride iz sobe, ker so se razmestila dekleta. Sirok smehlja se ji pokaže na obrazu: »Veste, prav je, da vsaj vidijo kraje,« pravi in pokaže z roko v sobo, »vendar naj bi nikdar ne doživeli n.č. tistega, kar smo mi, starejši.« Globoka guba se ji pokaže na čelu. Nekam zamišljena zre v Jožetovo spomenico na bluzi in pravi: »Jih slišite?« Skozl vrata se sliši fantovski tenor, ki nekaj pripoveduje. Smeh. Oglasi se tudi Lojzetova

podav v pozdrav. Lojzka se pridruži dekletom. Leon naglas vpilje: »Lej ga no vodiča!«

Albin stopa na čelu kolone skozi vas. Nekaj soščolcev ga kar z zavistjo gleda. Po enourni hoji skozi gozd in megle vodič ni več prepričan, da smo na pravi poti. Ustavimo se. Kompas in vojaška specialka pokažeta smer. Smo na nekdanji meji dveh okupatorjev. Preteklost še enkrat močno stopi pred nas. V loku se izognemo strelskim jarkom in bodoči žici. Vse je dokaj ohranjeno in zaradi m'n smo previdni. Jezimo se nad megle. Kar šest fotoaparotov je v četi. In nič. »Kaj je, mitraljezci? Nič ne streljate?« se oglašja nekdo. Hodimo hitro. V vasi Stopno ni vaščanov. So že na Bučki. Kmalu smo tudi mi.

Pri spomeniku čaka majhna skupina. Četa iz Mokronoga. Frane se pri-smeji: »Smo že zavzeli Bučko,« pravi. »Vlčet je, da ste imeli hude izgube,« ga oplazi nekdo iz kolone, ker jih je samo sedem.

Smejemo se. Megle je zdaj malo. Začenja se proslava. Mladi komandir sedanje združene enote v imenu Prve novomeške čete in Mokronoške čete predaja raport tovarišu predsedniku. Paša za naše kamere. »Stari« nekaj stikajo glave in Jožetova titovka plava skozi množico

Počitek med potjo; čeprav utrujeni, so fantje in dekleta kljub dežju nadaljevali pot

harmonika. Smehlja je pripoveduje dalje: »Tudi v vojni je bilo tako. Ko so se malo ogreli, so začeli peti.«

Spet večerja, ki je ne zmoremo, ker nas je pre-malo. Ko se popolnoma stemni, smo si na jasnem, da Mokronoške čete ne bo. Bilo je dogovorjeno, da se dobimo na istem mestu pri Tomažičevih na Otavniku, kjer sta se četi 31. oktobra 1941 združili.

● 31. oktober

Hitimo proti Bučki. Vedro je, toda gosta megla se kar vleče po tleh. Vodil nas Lojzka. Pravi, da je že zmenjeno, da nas bo v Tečcah čakal vodič za Bučko. Po polurni hoji prve žiše. Na križpotju fantiček z rdečo pionirsko ruto okoli vratu. Čisto rešen je. »Jaz sem Albin,« pravi in celo roko

do tribune. Kratek razgovor in prošnja obeh čet je izpolnjena: obe četi se slika za takratnim komisarjem glavnega štaba. Še stari borci posebej. Še ta in še oni posnetek. Stiskanje rok in slovo. Mladi gredo domov. Deležni so priznanj starejših tovarišev.

Za kamionom se sliši razgovor: »Zdelo se mi je, da ne bodo zdržali. Huda preizkušnja je bila. Pa so le korenjaki! Lahko smo ponosni nanje.«

Motorji tovornjakov pojejo. Sadovnjaki Bučke so že za nami.

Razmišljam. Res je. Nov rod raste in lahko smo ponosni. Poti revolucije ne bodo osamela. Po njih bo s trdnimi koraki vedno stopal mladi rod.

STAVENSON
ZAKLADOV

149. Tako smo delali dan za dnem. Vsak večer smo spravili na ladjo celo premoženje in še nas je čakalo nič koliko bogastva v votlini. Ves ta čas nisimo prav nič slišali o onih treh upornikih, ki so še ostali živi. Tako je prišel večer četrtega dne, ko sva se z zdravnikom sprehajala vrh griča. Zdravci nama je prinesel veter iz goste teme nekakšno petje, ki je bilo bolj podobno vrščanju. Kazalo je, da so pijani. Tako smo torej spet nekaj zvedeli o onih treh roparjih. Drugič smo spet slišali strel iz puške. Gotovo so bili na lovu.

150. Posvetovali smo se, kaj naj storimo z njimi. Sklenili smo, da jih pustimo na otoku in Ben Gunn je bil tega strašno vesel. Pustili smo jim lepo zalogo smodnika, krogel, živeža, vrvi in celo tobaka. Zaklad smo že znesli na ladjo in lepega jutra smo dvignili sidro in odrinili iz zaliva. Oni trije so nas morali dobro opazovati, kajti, ko smo pluli mimo rtiča, smo tam videli vse tri, kako kleče in milo proseče dvigajo roke proti nam. Zdravnik jim je še zaklical, kaj smo jim pustili v votlini, in že smo pluli na odprto morje.

151. Na ladji nas je bilo tako malo, da smo morali vsi brez izjeme krepko lotiti dela — saj smo bili v nevarnosti. Prvi smo se lotili pristanišča. Pluli smo proti najbližjemu pristanišču v Ameriki, ker se brez novih mornarjev nisimo mogli voziti naravnost domov. Bili smo popolnoma na pami. Komaj smo zapeljali ladjo v pristanišče. Srečali smo se ga tako poceni zebili. Naj konce je pravkar zahajalo, ko smo se usidrali. Določili smo, naj poročajo o svojem delu.

152. Na ladji nas je bilo tako malo, da smo morali vsi brez izjeme krepko lotiti dela — saj smo bili v nevarnosti. Prvi smo se lotili pristanišča. Pluli smo proti najbližjemu pristanišču v Ameriki, ker se brez novih mornarjev nisimo mogli voziti naravnost domov. Bili smo popolnoma na pami. Komaj smo zapeljali ladjo v pristanišče. Srečali smo se ga tako poceni zebili. Naj konce je pravkar zahajalo, ko smo se usidrali. Določili smo, naj poročajo o svojem delu.

PARTIZANI V ANEKDOTAH

Udobar sedez
Jeseni 1943 je general Boško Šiljegović v nekem situiranju našel kmete, ki so kuhali žganje. Takoj so ga spoznali in pristrčno pozdravili. "Daj, tovariš Boško, sedi med nas!" Boško je vesel stopil k svojim rojakom in se usedel na hlad, pokrit z vrečo. Pogovarjali so se, poskušali novino. Nenadoma pa se je začel hlad pod Boškom gibati. Boško je preplašen skočil, dvignil vrečo in videl možaka, ki je spal kot ubit na tleh. "Boško, le brez skrbi se usedi nazaj!" so mu rekli kmetje. "Ta se ga je tako nabral", da na njem lahko drva sekaš, pa ne bo vstal."

Niti za zdravilo!
Po težurni borbi se je obkoljena četa Nemcev morala vdati. Ujetnike so odpeljali v vas, kjer jih je naprej zaslišal obneščevalni oficir brigade. Ko je vse zaslišal, se je zamislil, potem pa zagodrnjal: "Zlodja, v tej nemški vojski so sami Avstrijci! Ze nekaj mesecev ne dobiš Nemca niti za zdravilo!"

Borec in kolač
V začetku leta 1945 je neka tovarišica šla obiskat na sremsko bojišče očeta partizana. Nesla mu je poln kosček hrane. Ker očeta ni našla na domeni, se je vrnila. "Kdo sem?" je vprašala. "Se je vrnila?" "Se boš že znašel."

Nov
Poleti 1943 so partizani zaplenili sovražnikovo staro okopno vozilo. Ker je bil običaj, da po zidovih, plotovih in dugod pišejo parole, je tudi na zaplenjeni oklopniški neki borec napisal z velikimi črkami NOV. Kmetje so se zbrali, ogledovali oklopnik in se pogovarjali s šoferjem o borbah in podobno. Nazadnje pa je neki očanec ustavil šoferja med pripovedovanjem, pokazal s prstom parolo na oklopniku in rekel: "Veš kaj, tovariš — vse ti verjamem, ampak, da je tale tvoj zparani avtomobil n.o.v., ti pa res ne verjameš!"

Jure se je znašel
Jure Čović, aktivist iz okolice Zadra, je prišel nekoga dne v štab Četrte armade, da bi dobil navodila za nadaljnje delo. Ko je moral nazaj, je zaprosil komandanta armade generala Petra Drapšina, naj mu prikaže kako prevozno sredstvo.

Jure je zunaj srečal komandanta šoferja. "Poženi in me odpelji, tako naročil general," je Jure čisto resno rekel šoferju. Šofer je ubogal. Ko ga je pripeljal do meje svobodnega ozemlja, je Jure stopil iz avta in rekel: "Povej doma generalu, da se je Jure Čović dobro znašel..."

Hilda Rostohar (Videm-Kriško): ZIMSKO SONCE — nagrajena fotografija z letošnje ukrajne razstave fotomaterjev (morda pa zdaj spet lep čas ne bo snega, ko objavljamo gornjo fotografijo tako zgodaj?)

Sevniški pionirji dobro vedo: življenje ima prednost!

Po posebnem programu tekmuje podmladek AMD iz Sevnice z drugimi podmladki v Sloveniji. V jeseni smo spet začeli s predavanji o prometnih predpisih in motoroznanstvu, podmladkariji — miličnikih pa spet urejajo promet na cestah.

Podmladkariji — miličnikih so 24. septembra odšli tudi na zagrebške ulice. Postavili so jih na najbolj prometna križišča, kjer prevozijo v eni uri več kot 2000 motornih vozil. Čeprav je bilo v času velesoja, ko je bil promet izredno živahen (naj povemo, da gresta čez vsako križišče vsaj dve tramvajski progi), so se mladi prometniki ob pomoči zagrebških prometnih miličnikov zelo dobro znašli. Službo so opravljali dve uri in pol. V sredo, 27. septembra, pa je odšlo v Zagreb še osem pionirjev — prometnih miličnikov. Pripeljali so se v društveno avtomobilu in avtomobilu, ki so ga dobili pri ObLO v Sevnici, za kar so predsedniku ObLO tovarišu Kolmanu še posebno hvaležni. Tudi tokrat je bilo opaziti, da so Zagrebčani zelo nedisciplinirani pešci, medtem ko vozniki prometne predpise bolj upoštevajo. Najbolj je radovedneže navdušil najmlajši podmladkar Jožek Hafner,

ki je sam usmerjal promet na enem izmed najbolj prometnih zagrebških križišč. Ta dan so se v Zagrebu izkazali še: Drago Božič, Franci Koprivnik, Jani Kozmus, Miha Mohor, Jože Novak, Andrej Pečnik in Silvo Perc. Skupaj so stali na zagrebških križiščih 42 ur, od katerih se

Po 9. točki pravilnika o tekmovanju z drugimi podmladkariji smo 1. oktobra pripravili občinsko tekmovanje s kolesi. Udeležile so se ga ekipe vseh osnovnih šol v občini: vajenska šola (samo posamezniki) in podmladkariji. Tekmovanje se je začelo ob 8. uri. Ze pred tem so se na glavnem trgu

Sevniški pionir se ni ustrašil gostega prometa v Zagrebu: dobro ga je usmerjal in bil pohvaljen

vsaka po načelih tekmovalnja z drugimi podmladkariji ocenjuje z 10 točkami. Vsem, ki so omogočili nastop našim miličnikom, se zahvaljujemo in upamo, da nas bodo kdaj pa kdaj povabila tudi druga slovenska okrajna središča.

v Sevnici, kjer je bil start in cilj, zbrali tekmovalci s številskimi. Na čelu je bil Miha Mohor, za njim pa motorno kolo z zastavo AMZ. Na koncu kolesarske vrste je bil avtomobil, ki je vozil člane komisije.

Ko so se tekmovalci seznanili s progo, se je dirka s kolesi začela. Vsako minuto je odpeljal en tekmovalček. Proga je peljala po najbolj prometnih mestih, zato je bilo treba upoštevati vse prometne znake. Za vsak prometni prekršek je tekmovalček dobil kazensko točko. Ob 11. uri se je že sestala komisija in razglasila rezultate. Prvo mesto je zasedlo moštvo podmladka AMD iz Sevnice s časom 56 minut in 5 sekund in za darilo prejelo žogo; druga je bila osnovna šola iz Boštjana, tretja pa osnovna šola v Sevnici, ki sta prva točka dobili žoge. — Med posamezniki je zmagal Janko Motek podmladkar, s časom 17 minut in 1 sekunda; 2. ŠMPO Krnc 17 min. in 3 sek.; 3. Uroš Kranjc 18 min. 3 sek. itd. Prvo mesto med tekmoval-

Ljubljana bo dobila novo letališče

Vprašanje primernega letališča za potrebe Ljubljane je vedno bolj ostra. Na sedanjem letališču med Ljubljano in Poljem namreč ne morejo pristajati večja potniška letala, zato se morajo posluževati vsi letalci iz in v Ljubljano, letališča v Zagrebu.

Novo veliko letališče bo zgrajeno v bližini naselja Brniki, ki leži med Ljubljano in Kranjem. Na ste-

30 kilometrov dolga ulica

Ko so sredi 18. stoletja Turki dokončno zapustili kraje severno od Save in se umaknili v Bosno, je Sava postala mejna reka dveh držav. V Avstriji in Turčiji. Tedaj je avstrijska vlada začela graditi strateško cesto skozi hrasovite gozdove tedaj še slabo naseljene Slavonije. Ko je bila cesta zgrajena, so se morali po ukazih vojaške oblasti ob njej naseliti kmetje, ki so bili pred vojnimi nezgodami umaknili v gozdove in hribe. Med Novo Gradiško in Novsko, na dolžini 30 kilometrov, so zrasla nova naselja, zgrajena tako na gosti, da se iz ene vase prede neposredno v drugo. Nekdanja vojaška cesta se je spremenila v ulico, ki je najdaljša v Jugoslaviji.

Novi Tomosov colibri

Na letošnjem Beograjskem mednarodnem sejmu tehnike je tovarna Tomos prvič razstavila v javnosti svoj novi model Colibri. V vozilu, ki se uradno imenuje COLIBRI T-12, so konstruirali tovarne zgradili odlične tehnike in svoje lastnosti klasičnega Colibrja z mnogimi izboljšavami in novostmi. Novi tip Colibrja ima močnejši motor — njegova moč znaša 2,3 KS in tri stopnje prenosa. Vzporedno s tem je prejel povečano možnost vpenjanja, maksimalna hitrost pa znaša 80 km/h. Colibri T-12 ima večji tank za gorivo, dva sedeža, pravzaprav udobno sedenje

V 90 dneh zgradili šolo

V banatski vasi Sakule so imeli že sto let staro šolo. Direktor šole je bil Zrekončanec, ki je imel v mislih, da bi zgradil novo šolo. Načrtiral je zgraditi novo šolo iz lastnih sredstev in prošil vojni delom, ker nisi niti kjer mogli dobiti kredita na pomoč. Prvi dan po zaključku pouka je tri tisoč Sakulčanov začelo podirati staro šolo in graditi novo, ker so hoteli, da se pouk jeseni začne že v novi šoli. Dan za dnem je delalo po 500 ljudi. Predsednik krajevnega odbora Sava Grodošev je bil glavni zidar, učitelj Andrija Ivanović je imel na skrbi električne instalacije, učitelj Gojković pa zelenje in park. Vsačani so se spremenili v mladim rodovom, da se bodo vzgajali v socialističnem duhu.

M. Jasp: NEVIDNI GOSPODAR

"Ko sem ga nazadnje videl," je mirno nadaljeval Angel, "je tical v kletki živalskega agenta." Marden ga je spet udaril s pestjo po čelu. Angel je klecnal in se oprjel kljuge. Potem so mu roke upustile in zgrudil se je na tla. "Hudica!" je zaklel Marden. "Omedel je. Pravi slabik. Pomagaj mi, Holy." Prensela sta Angela na divan. Ležal je zaprtih oči, bled in komaj je dihal. "Hm, rad bi vedel," je rekel Marden, "če je kje kaj vode." Policaja sta začela gledati po sobi. Holy je opazil na kamninu steklenico in je stopil porjoo. Nenadoma pa je obstal. Njemu in Mardenu za hrbtom je odjeknil miren glas: "Nikar se ne trudita!" Policaja sta se obrnila in izbuljila oči.

Angel je sedel na divanu z Mardenovim revolverjem v roki. "Hej, ti mail, le daj sem tisto steklenico! Zejen sem. Tj debel pa stoj mirno kot lipov bog!" Policaja sta spoznala, da je treba ubogati. Angel ne pozna šale. Holy je prinesel steklenico. Angel je popil nekaj požirkov, z ostankom se pa opljusnil po obrazu. "Tako. Postavite steklenico nazaj. Zraven pa tole..." Holy je posegel po steklenici, v tem trenutku pa je Angelova roka svignila. Udaril je s steklenico policajca po glavi. Holy se je zgrudil in oblezel. Marden je zazajal in planil proti Angelu, vendar je bil toliko prisoben, da se je ustavil pred naperjenim revolverjem. Angel je stopil k njemu; nekaj dobrih udarcev — pa se je tudi Marden zeklnal zraven svojega tovariša.

Angel se je oddahnil in se usedel na divan. Bolela ga je rama, oči so mu od utrujenosti lezle skupaj. Z izrednim naporom se mu je le posrečilo, da je vstal in pogledal po sobi. Policaja sta v nezavesti. Torej je vsaj deset minut varen pred njima. Toda edino zavetje, ki ga je dolje tmel v New Yorku, Waldreadovo stanovanje v "Astoriji", je bilo odkrito. Spomnil se je Vancija. Da, k njemu pojde. Na njegov telefon ga bo poklicala Sony... Stopil je k vratom. Zdrjaci pa je na hodniku zaslišal korake. Hitro je ugasil luč in z revolverjem v roki obstal v mračni predsobi. Zapel je zvonec.

Kdo neki je Waldread? Ne, ta ima ključ, ne bi zvonil... čudno. Prizgal je luč. Najbolje, da se takoj preprča, kdo zvonil. Roko z revolverjem je vtaknil v žep in odločno odprl vrata. Na hodniku je stal inspektor Brayan. "Hvala bogu!" je Angel rekel olajšano in obiskovalcu segel v roko. "Vem, čudno me gledate, je pa le res, da sem vesel vašega obiska. Ze dolgo me je mikalo videti vaš obraz." Inspektor je zmignil z ramo in stopil v sobo. Se zmeraj je začudeno opazoval izmučenega Angela. "Kaj se vam je zgodilo?" Angel je odmahnil z roko: "Nič posebnega. Pojdiva, meni se muči." "Nej," je rekel Brayan. "Na policiji so mi rekli, da sta Marden in Holy tukaj. Rad bi govoril z njima." Z odločnim korakom je stopil proti salonu. Angelov glas ga je ustavil: "Inspektor, ne hodite tja!" Brayan se je naglo obrnil in zagledal pred sobo revolver. Začuden je pogledal in rekel nekako žalostno: "Hm, jaz sem pa mislil..." "Vem, kaj ste mislili, in prav ste imeli. Vzemite revolver," je rekel Angel in mu dal orožje. Brayan se je skrivnostno nasmehnul in vtaknil revolver v žep. "Res je, inspektor: Lepa prijateljica sta tukaj, v salonu. Vpo mirno spita, ker sta preveč objestna in neukrotljiva. Najbrž tosta huda name..." Brayan je naglo odprl vrata v salon. Holy se je že zbudil, sedel je na tleh in se čehljaj po glavi. Marden je še zmeraj negibno ležal. Holy je opazil svojega predstojnika, omotično vstal in čakal, kaj bo rekel Brayan. "Zbudi Mardena!" mu je neprijazno rekel Brayan, se usedel na divan in prizgal pipo. Angel se mu je pridružil. Slednjic je Holy le prebudil Mardena, da je zagodrnjal in vstal. Ozrl se je in onemel ob prizoru, kj ga je zagledal: Brayan in Angel sta mirno sedela na kavču. Zaklel je in rekel Brayanu: "No, šef, da ste ga le ujeli!" Brayan je molčal. "Waldread je zginil," je nadaljeval "toda tale tip, Angel, nam bo že povedal, kje se skriva, samo da ga začnem obdelavati..." "Bedaki!" mu je zabrusil Brayan. "Kdo vama je pa rekel, da ga tukaj zaslišujta?" Marden je kar znil: "Toda, šef... Midva sva mislila... Norderval se je iz naju. Ni hotel govoriti. Midva pa nisva utegnila čakati. Morala sva poiskat Waldreada..." "In sta ga iskala tako, da sta smr-

NEVEDNEZ ANDRIČ

»Andrič pa Andrič in Nobela nagrada... Veš, kaj je ta Andrič: nekdo sem povoril z njim, pa sploh ni vedel, da Štipič igra levo krilo v Zvezdi, pomisli!»

KMET IN SLIKAR

Slikar je postal na polju stojalo, napel platno in začel slikati. Pride mimo očanec in gleda. »Vidite tle barve okrog naju?« pravi slikar. »Čudovito: plamenčta rdečina to nečega sonca, kričava zelena dreves, temno rumena, smaragdna... O, ali jih tudi ti vidiš?«

IZ SOLSKE KLOPI

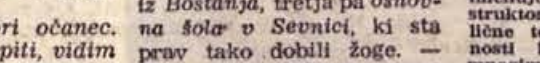
»Veš, Tina, meni se zdí, da možkih ne bom razume-la niti takrat, ko bom stara že dvojest let...«

I, seveda, začela je s dopisnim plesnim tečajem...

TUDI POTREBNO

»No, kaj bi rad, fantek?« vpraša prodajalka v knjigarni.

»Ali imate kako dobro knjigo o vzgoji naših staršev?«

»Prijazni ste, ker ste srečni!«

Razgovor s predsednico GILDA, Mednarodne zveze združnic, gospo Cook v Novem mestu — Laska-va ocena naših uspehov in naporov

Gospa Cecily Cook je predsednica GILDA — Mednarodne zveze združnic. Po zasedanju centralnega komiteja te organizacije, ki je bil konec oktobra v Beogradu, se je z ostalimi članicami udeležila kratkega potovanja po naši deželi. Kot osebni gost podpredsednice OLO tov Vilme Pirkovič je g. Cook ostala v našem okraju nekaj dni dlje v želji, da bi se bolje seznanila z novo Jugoslavijo. Udeležila se je razgovorov na OLO v Novem mestu, pri obisku občine Videm-Krško se je seznanila s skrbjo komune za družbeni standard, v razgovorih s predstavnikmi občine Novo mesto pa je spoznala stanovanjsko in komunalno problematiko Novega mesta. Obiskala je novomeško bolnišnico, osnovno šolo, Gorjupovo galerijo in razstavo simpozija v Kostanjevici, partizansko bolnišnico in grobišče v Jelendolu, ogledala si je objekte stanovanjske skupnosti na Vidmu-Krškem ter nekaj novih stanovanjskih blokov v Straži, v Novem mestu in v Vidmu-Krškem. Razen tega je imela povsod priložnost navezati neposredne stike s prebivalci, v Kostanjevici pa je imela uspel razgovor s celotnim šolskim kolektivom osemletke o problemih našega šolsiva. Gospa Cecily Cook se je rade volje odzvala naši prošnji za intervju, v katerem je odgovorila na dvojno vprašanje.

Jugoslavija je eden izmed pobudnikov izmenjave mišljenj in medsebojnega sodelovanja med narodi na enakopravni osnovi. Ker je GILDA mednarodna organizacija in ker smo vedno spoštovali mišljenje gostov o naši deželi Vas prosimo, da nam nekaj poveste o svojih vtisih in morda o tem, kaj vas je v naši deželi najbolj impresioniralo?

— Prva stvar, ki jo želim povedati je to, da sem šele zdaj spoznala, občutila in dojela globino težav, ki ste jih morali premagati. Videla sem nekaj starih hiš in nova, svetla stanovanja ter prav občudujem ogromne izpremembe, ki ste jih dosegli v tako kratkem času. Dali ste mi priložnost spoznati vaš vzgojni in šolski sistem. Ugotovila sem, da posvečate zelo veliko pozornost vzgoji mladega rodu v želji, da bi mladi ljudje res postali odgovorni upravljavci pred skupnostjo. Mislim, da vaš način vzgoje zagotavlja ne le uspešno notranje življenje in razvoj vaše dežele, ampak je porok tudi za sodelovanje in zблиžanje med narodi.

Videla sem nekaj primerov zdravljenja vaših ljudi in spoznala ogromne težave, s katerimi se morate boriti, pa tudi ogromne uspehe, ki ste jih kljub temu dosegli. Razen tega, kar ste že naredili in razen vseh vaših nadev občudujem to ogromno delo, ki je doseženo in še bo narejeno.

Srečna in zadovoljna sem, ker vidim kako uspešno združujete vzgojo mlade generacije s kulturno vzgojo, hkrati pa mi je zelo všeč, ker vidim s kakšno strpnostjo in širokogrudnostjo obravnavate versko vprašanje.

Od vsega me je najbolj impresionirala vaša prijaznost, ker sem imela dovolj priložnosti prepričati se, da niste prijazni zaradi prijaznosti, temveč zato, ker so vaši ljudje srečni! Samo zato ker so srečni, pa so lahko tudi zares prijazni in dobri do vsakogar, ki ga srečajo, čeprav je tujec. Ljudje kot so vaši, so velik porok miru in hkrati nosilci mirnega sožitja med narodi!

GILDA je mednarodna organizacija združnic. Vojno pustošenje je vedno najbolj prizadelo žene, saj pokonča na tisoče mož, sinov in otrok. Prepričani smo, da vaš obisk in kakršenkoli stik med narodi raznih dežel prispeva k utrjevanju miru v svetu, zato Vas prosimo, da nam poveste nekaj več o vlogi in poslanstvu GILDA na tem področju.

— GILDA se trudi pomagati ljudem in družinam v vseh deželah in doseči to,

da bi živeli vsi ljudje srečno in zadovoljno življenje. Ko bomo uspeli doseči veliki cilj, da bodo ljudje v vseh deželah živeli srečno in če bomo hkrati dosegli tesno in pristno sodelovanje med prebivalci vsake posamezne dežele in tudi sodelovanje med narodi, ne bo več vojn, ker bomo to največje zlo človeštva lahko preprečili.

Na koncu bi rada poudarila le še to, da bi bila zelo srečna, če bi mogla ostati pri vas dlje in spoznati še bolj vaše okolje, življenje in delo. Na žalost tega zaradi svojih dolžnosti ne utegnem.

Podpredsednica OLO inž. Vilma Pirkovič z gostjo C. Cook predsednico Mednarodne zveze združnic

Za prijetnejše Brežice

Turistično in olepševalno društvo Brežice je spomladi razpisalo nagradno tekmovanje za ureditev stavb in mesta hasploh. Podjetja, uradi, ustanove in državljani so bili o tem obveščeni s člankom v našem listu in s posebnimi letaki. Namen tekmovanja je bil izboljšati in olepšati zunanje lice Brežic, ki so pomembno središče v Posavju.

Posebna komisija je spremljala prizadevanja prebivalcev in ugotovila lep napredek. Ob proslavi občinskega praznika so bile razdeljene razpisane nagrade, ki so jla prejeli:

1. nagrado 10.000 dinarjev je dobil Edo Suša, Pod obzidjem 1; 2. nagrado 8.000 dinarjev Rudi Zagode, Sentlenart, 3. nagrado 6.000 dinarjev Milka Čater, Zupančičeva 1; 4. nagrado 3.000 dinarjev hšni svet v Ulci bratov Milavcev štey. 16; 5. nagrado 3.000 dinarjev Jože Radanovič, Crnc.

Zraven podeljenih nagrad je komisija izrekla priznanje Petrolu, Zdravstvenemu domu, KGP in Jožetu Mejaku, Bratov Milavcev 12, Dr. Pečku in Mariji Colarič s Prešernove ceste, dr. Antonu Glušiču in Stanku Skalercu iz Vodnikove ulice, hišnemu

svetu v Gregorčičevi 19, Antonu Potočarju in Francu Baškoviču iz Cankarjeve ulice ter Miroslavu Iskri, Pod obzidje 2. — Za kompleksno ureditev predela pa: Viki Staniču, Slavku Molanu, Miroslavu Kambiču in Antonu Černošu.

Nadalje je komisija ugotovila lep napredek v skupnosti novih stanovanjskih blokov ob Blzeljski in Aškerčevi cesti (zgradbe JLA, KZ, ObLO) ki so poskrbeli za okrasitev balkonov.

Tekmovanje je doseglo namen, saj so tekmovalci vse ostalo prebivalstvo spoznali, da se da mesto olepšati brez posebnih sredstev. Tudi v bodoče bo treba živiti precej truda za olepšanje mesta, ki postaja vedno privlačnejša turistična točka.

V JLA se je v 15 letih naučilo pisati 451 tisoč vojakov. Vojaške univerze v JLA priredijo vsako leto 10 tisoč predavanj. Knjižnice v JLA razpolagajo s 3 milijoni 520 tisoč knjigami in brošurami

Abdel Kader Mokhtar - prijatelj Jugoslavije

Pred nedavnim so jugoslovanske časopisne agencije in radijske postaje poročale, da je bilo v Kairu pomembno predavanje o Jugoslaviji. Govoril je kipar Abdel Kader Mokhtar. Predavatelj se je najprej zadržal pri splošni družbeni ureditvi naše države ter vsesplošnem napredku, ki so ga Jugoslavlani dosegli v razmeroma kratkem povojnem obdobju, nakar je prešel na obravnavo lepote

in prirodnih znamenitosti v naši državi in se končno še posebej ustavljal na obravnavi splošne kulturne politike v naši domovini. Predavanje je naletelo na velik odmev v javnosti ZAR, saj se je ugledni umetnik Mokhtar v času

meni dragoceno pridobitev za razvoj turizma, kar so prvi rezultati že potrdili. Obžaloval je, da v simpoziju ni bilo letos nobenega predstavnika ZAR ter izjavil, da bodo prihodnje leto vsekakor poslali tudi svoje predstavnike. Posebno se je navdušil za mesto, v katerem se ta simpozij vrši, kar je umljivo, saj so ga kot Arabca prevzeli predvsem naši gozdovi in skrite tišine pod Gorjanci.

Ob gostu sta si ogledala tudi Gorjupovo galerijo v Kostanjevici, kjer sta srečala slikarja Lojzeta Perka. Ta ju je portretiral. Prav hitro so sklenili trdno prijateljstvo.

Ob odhodu iz Kostanjevice je dal Abdel Kader Mokhtar naslednjo izjavo: »Ideje in izkušnje, ki smo jih spoznali pri vas, so edinstvene in vam obljublamo, da jih bomo posredovali vseh javnosti prijateljske ZAR.«

Gosta sta obljubo izpolnila. Podobne obljube izpolnjujejo tudi po drugih državah. Ideja miroljubnega in vsestranskega sodelovanja je prodrla tudi na področju kulture. Mednarodni simpozij kiparjev v Kostanjevici in Portorožu je tudi po tej plati odigral svojo vlogo.

Lado Smrekar

Tovariši Miha Marinko, Franc Pirkovič, Karel Kolman in Dragica Volčanjšek med programom na Bučki

Hvala vam, mama!

Zgodilo se je neko nedeljo v času trgatve. Ljudje se takrat vozijo sem in tja na obiranje grozdja in pokušnje mošta. Tudi naš vlak je bil dokaj poln in le stezka sem našla pol sedeža. Sicer pa nič čudnega; mama s košaro so na daleč odpravili ljudi, postavili pa so jo, seveda zaradi grozdja, na najlepši prostor, tja, kamor bi po vseh pravih spadal moje noge. Oča z nahrbtnikom in pletenko so svoje bogastvo razstavili nad mojo glavo. In ko je še druga mama odložila svoj veliki karton, smo vsi oddahnil.

Nato se je raznel pogovor:

— Ja, letos smo pa dobro brali. Ze dolgo ne pomnim tako dobre letine.

— Pa sladko je, sladko, je pritegnila mama.

— To bo vinček, da bo veselje. Na stara leta bi si ga rad še malo privoščil. Ej, včasih smo bili veseli...

— Veseli že, veseli, ampak doma smo tičali. Kdo je takrat mislil, da bom ob trgatvi svoj pridelek nesla tja v Ljubljano. Hčeri nesem, naj še ona poskusi, kakšno je letos.

— Jaz pa sem naložil nekaj za sina in njegove otroke...

Takole so se pogovarjali otovorjeni potniki. Mi, ostali, pa smo poslušali in misli na sladko grozdje kar ni bilo moč odgnati. Čez čas je vstala stara ženička, potegnila s police svoj cekar in vsakeinu od nas, ki smo bili brez cekarjev in košar, ponadila grozd. Z drhtečimi rokami je cekar spet zadržala. Zahvalili smo se ji in se zamislili. Morda nima hčera in sinov, ki bi se razveselili njenih darov. Na prvi postaji je izstopila in se pomešala med množico potnikov. Nismo je več videli. Kdo ve, če jo je kje čakal prijazen obraz in če se je kdo razveselil njene dobrote?

Z grozdom, ki nam ga je dala, je dala še nekaj več: občutek, da je svet lep in da si ljudje v naši domovini nismo tujci. En sam sadež, ponujen od srca, včasih zbliža ljudi.

Hvala vam, mama!

Marija Kastner

Lojze Perko: arabski kipar Abdel Kader Mokhtar (Kostanjevica, 1961) — Spodaj: umetnikov podpis v arabskem jeziku

svojega bivanja pri nas nanj temeljito pripravil.

Kipar Abdel Kader Mokhtar, ki je prišel v Jugoslavijo skupno s predstavnikom ministrstva za kulturo ZAR Anvar Abdel Mawlo, se je udeležil otvoritve razstave I. mednarodnega simpozija kiparjev in ostal v naši državi do srede septembra. V času svojega bivanja se je zanimal za najrazličnejše pojave v našem javnem življenju, se razgovarjal s predstavniki kulturnega in javnega življenja pri nas pa tudi s preprostimi kmeti in delavci ter si nabral vrsto dokumentarnih barvnih posnetkov, ki jih je potem posredoval na svojem predavanju v Kairu.

Še posebej se je zanimal za organizacijo in uspehe prvega mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici in Portorožu. Bil je navdušen nad idejo združevanja likovnih ustvarjalcev, nad idejo galerije moderne plastike, ki ne predstavlja samo kulturnega dasežka, marveč lahko po-

Receptov od drugod ne bo

pač pa bo treba vse kulturne probleme komune reševati z izvirnimi delavnimi in programskimi načrti, ki bodo prilagojeni potrebam slehernega kraja

Z velikim zanimanjem so kulturni delavci črnomaljske občine pričakovali občinsko skupščino Svobod in prosvetnih društev. Vsekakor je namreč pričakovano, da bo skupščina sprejela o najbolj perečih kulturnoprosvetnih problemih v komuni in še posebej o amaterski dejavnosti ter ustvarila čvrst temelj za nove odnose do Svobod in prosvetnih društev kot najbolj množične organizacije.

Brez dvoma je skupščina v velikih dvorani ObLO v Črnomlju ta pričakovanja izpolnila. Okoli 80 delegatov je z odobravanjem sprejelo poročilo občinskega sveta SPD, ki ga je dal predsednik sveta inž. Branko Peterneš, poročilo, ki je obsegalo analizo dela za obdobje od zadnje skupščine 21. novembra 1959. Ugotavlja, da je bilo v tem obdobju delo društev in občinskega sveta v komuni rodno in plodno. Večje kulturno-prosvetne manifestacije, kot: folklorni festival Adlešičih, pevske revije mladinskih zborov, udeležba skupin na okrajnih revijah, akcija za vključevanje pionirjev v društva, ki je prav v črnomaljski občini najbolj uspela, skrb občinskega sveta za strokovno vzgojo vodstvenega kadra in programsko usmerjanje dela društev, ki je dalo vidne rezultate — vse to je afirmiralo delo kulturnih organizacij.

Dejavnost postaja vse širša — ugotavlja poročilo. Klubsko življenje kaže vidne uspehe in potrjuje, da je ta oblika izredno dopolnilna za prebivalstvo. Samo gledanje televizijskih predstav pa je za klub veliko premalo. Vsak obiskovalec kluba mora dobiti v njem primerno kulturno razvedrilo. Programsko delo v klubu pa se bo razvijalo samo danes, če bodo na razpolago ljudje, ki so sposobni pravilno voditi klub. Zanimanje in nujnost je, da se v najkrajšem času sposobiti večje število ljudi. Doslje so lepo zaživeli klubi v Črmošnjicah, Semičarici, Dragatušu, Adlešičih, na žalost pa

tega nismo mogli doseči v Črnomlju samem. Televizor, nabavljen za črnomaljski klub, počiva že skoraj štiri mesece zamočan v zaboji, mi pa kritiziramo mladino, da karta in popiva po gostilnah. Skupščina je kritizirala prosvetno društvo »Miran Jarc« iz Črnomlja, ker le malo dela, namesto da bi bilo vodilno v komuni in bi nudilo pomoč tudi društvom na podeželju.

Povezava občinskega sveta z društvi ni bila najboljša. To je svet sicer skušal odpraviti v času priprav in izvedb občinskih zborov društev, vendar bo moral v prihodnje skrbeti za pogostnejše obiske terena in razgovore z vodstvi društev. Od društev zahtevamo iz dneva v dan več, vedno bolj odgovorna je njihova naloga na vasi, zato nam ne sme biti vseeno, kako to nalogo opravljajo.

Pretežni del razprave je bil posvečen programu bodočega dela. Svoje misli sta prispevala tudi predsednik okrajnega sveta SPD Janez Gartner in predsednik občinskega odbora SZDL Franc Stajdohar. Delegati so poudarili potrebo, da se vsak delegat in vsa društva trudijo za uresničitev celotnega programa. V programu je rečeno: »Zavedati se moramo, da postaja kultura last prebivalcev samih in odveč je pričakovati nekoga tretjega, ki naj bi reševal kulturno problematiko komune, posameznega kraja ali področja. Minila je doba dajanja receptov in vso našo dejavnost je treba prilagoditi posebnim potrebam terena. Zato moramo prvenstveno razmisлити, kaj želimo in kaj hočemo ustvariti, in k sodelovanju pritegniti čimveč ljudi, ki bodo odločali in ustvarjali, ne pa samo gledali in poslušali.« Če bo program

prosvetnega društva na vasi last vseh, jim bo nekaj pomenil in se ne bo dogajalo, da bi zaradi odhoda vodilnega društvenega delavca iz kraja delo povsem zamrlo.

Vlado Lamut: PISMO

lavskega samoupravljanja in sindikalne podružnice v gospodarskih organizacijah se bolj zainteresirati za kulturno-prosvetno dejavnost. Mnenje delegatov je bilo, naj bi organi delavskega samoupravljanja od časa do časa posvetili del svoje razprave tudi kulturnim potrebam neposrednih proizvajalcev. Udeleženci skupščine pa so obžalovali, da se je vabilu občinskega sveta odzvalo le malo delovnih kolektivov in poslalo svoje zastopnike na skupščino, ker bi bili radi slišali tudi od njih oceno svojega dela, navzete in napotke.

Obisk kulturnih prireditev v Črnomlju ni najboljši. Društvo bo moralo o tem temeljiteje razmisliti in storiti potrebno, da se stanje popravi. Prav bi bilo, da morda v obliki ankete izve od prebivalstva njegove želje in s svojim delom skuša vplivati na odnose črnomaljske publike do gledaliških predstav in koncertov.

Program bodočega dela nalaga glasbenemu sodstvu med drugim tudi tole: sodstvo mora skrbeti tudi za zabavno življenje v društvih. Zato naj organizira zabavne programe, zlasti v oddaljenih krajih. Vso pozornost mora posvetiti zabavni glasbi in na to opozoriti tudi glasbeno solo. Podcenjevanje zabavne glasbe ruši dober kontakt z mladino. Tudi organizacija plesnih vaj naj bi postala redna dejavnost društev.

Delegati so podčrtali, kako važno je tudi za turizem Bele krajine, da se hranijo originalne ljudske folklorne stvaritve. Bela krajina prav zaradi njih lahko postane še privlačnejša za tuje.

Program dela, ki ga je predložil občinski svet, je bil s številnimi dopolnitvami sprejet. Predstavniki političnih in družbenih organizacij, med njimi tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Rade Kordič, so poudarili, da bo programsko delo Svobod in prosvetnih društev v bodoče deležno večje podpore vseh družbenih činiteljev v komuni.

Skupščina je izvolila v občinski svet 21 vidnih kulturnih in družbenih delavcev. Novi predsednik je Andrej Petek, podpredsednik pa inž. Branko Peterneš. Dijaki gimnazije in zabavni ansambel »6 ČRNIN« so delegatom in gostom pripravili kulturni program.

Sh. Chauduri: MOTIV IZ KOSTANJEVICE (1961)

»Skozi trpljenje v lepše življenje«

V sredo, 25. oktobra, je bila v Studijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu odprta razstava tiska o narodnoosvobodilni borbi. Pred okrog 80 obiskovalci, med katerimi je bilo več predstavnikov političnega in kulturnega življenja v občini in okraju, je razstavo odprl upravnik knjižnice Bogo Komelj. Ko je spregovoril o pomembnosti prireditve, je dejal, da obsega izbor le lepših slovnih zvrsti z motivi iz NOB, medtem ko drugih, tudi pomembnih del, zaradi majhnih prostorov ni bilo mogoče prikazati.

Isbor literature o NOB, ki je bil pripravljen v počastitev praznika novomeške občine, obsega vrsto knjig in brošur, tiskanih ali razmnoženih na špirografu. Zastopani so vsi pomembnejši partizanski pesniki in pisatelji in več literarnih ustvarjalcev starejše in mlajše generacije do skupine književnikov, ki se je v javnosti uveljavila pred štiriimi, morda tudi petimi leti. NOB je za mnoge še dandanes zanimivo področje in vredna literarne upodobitve.

Razstavo bi pravzaprav lahko razdelili v dva dela. V prvem, ki je za nas predvsem dragoceno, srečamo partizanski tisk, ki se je širil med enotami NOV in POJ na Slovenskem v dneh najtežjih borb proti okupatorju. Tu vidimo mnoge partizanske pesmarice, dramske

stvaritve, pesniške zbirke in prozne zapise znanih in neznanih partizanskih avtorjev. Omeniti moramo še dela, ki so nastala v koncentracijskih taboriščih in so neprecenljiv dokument o trpljenju naših ljudi pod okupatorjevo peto. V drugem delu srečamo partizanske ustvarjalce, ki so se zdaj vidni kulturni delavci pri nas. Omenili bi le Seliškara, Grabeljška-Gabra, Filipiča, Razumljivo je, da vseh ne moremo naštet, saj se je tudi razstava omejila le na nekatere pomembnejše pesnike in pisatelje. — NOB je dala precej motivov tudi književnikom, ki so se uveljavili deset ali celo več let po končani vojni. Med tem so na poseben način obdelali NOB Rozman, Kavčič, Lobnikova, Rožanc in drugi. Zgodbe iz NOB zajemajo tudi najmlajši. Isbor literature, kot ga je pripravila knjižnica Mirana Jarca, ni zanimiv samo za učitelje in učence ter kulturne delavce. Prav bi bilo, ko bi si ga ogledal vsak Novomešan.

Nova knjiga o Titu

Za 70. rojstni dan predsednika republike pripravlja zagrebško časopisno založniško podjetje »NIP« posebno knjigo, ki bo posvečena življenju in delu tovariša Tita.

Bogat knjižni dar »BORCA«

Pred kratkim je spet izšlo nekaj zanimivih del, ki jih je v jubilejnem letu izdala založba »Borca« v Ljubljani. Velja omeniti »Dnevnik partizana II« izpod peresa Hinka Bratožca-Okija, v katerem pisec nadaljuje partizanske spomine. V »Izpolnjeni obljubi«, ki jo bodo bralci nedvomno tudi radi jemali s polico, je popisano srečanje angleškega vojaka s slovenskimi partizani. — Knjiga je zanimiva že zategadelj, ker izvemmo, kako je našega človeka in naše

ozemlje Anglež predstavil svojemu bralcu. Roy S. Neill je to delo posvetil jugoslovanski revoluciji. V »Belj grobnice« pisatelja Dušana Azanjca se še enkrat razkrije vse trpljenje naših internirancev na Norveškem. Pisec na preprost način riše prijateljstvo med Jugoslavanom in Norvežani, za katerega seveda nemški nasilnejši niso smeli vedeti. Knjiga je izšla v zbirki »Dokazi«.

Tone Seliškar je tokrat izdal drobno knjižico o volku Pogotniku, kako je ta žival dolgo strahovala partizane, nazadnje pa jo je le dosegla roka pravice. »Volk Pogotnik« je prikupno in bogato

ilustrirano delce. — V podobni obliki je tiskana tudi knjižica Fani Okič »Kurirček Srbečica«. Opisan je eden izmed mnogih pionirjev, ki se je udeleževal partizanskih pohodov in kot partizan dobil novo ime — Srbečica.

Samo odbor brez članstva ne bo kos povečanim nalogam

Hitler razvoj gospodarskega in družbenega življenja v občini Videm-Krško je močno povečal potrebo na področju kulture in kulturno-prosvetne dejavnosti. Iz poročil, ki so bila prebrana na nedavnem občnem zboru DPD »Svobode« iz Vidmu-Krškega, lahko ugotovimo, da so potrebe ljudi po vsebinski in oblikovno novem, sodobnejšem kulturno-prosvetnem življenju naraščale hitreje, kot jih je Svoboda utegnila v celoti zadovoljevati. Nedvomno bi bila dejavnost DPD Svobode večja, ko ne bi slabi ekonomski pogoji društva zavirali njegovega razvoja. Po drugi strani pa so v društvu prebiko zastopani fizični in kulturno-prosvetni delavci.

Nadaljnja rast na kulturno-prosvetnem področju ni odvisna samo od materialnih pogojev, temveč tudi od sodelovanja množice in njihove družbene in politične zrelosti.

Zasluga nekaterih prizadevnih članov je, da je Svoboda dosegla v pretekli sezoni dokaj zadovoljive uspehe. — Dramska sekcija, ki jo vodi Marica Pirnat, je uprizorila dramska dela: »Dnevi naše sreče«, »Raztrganci«, »Tonček« in »Mojca in živali«. V pretekli sezoni je bila v Vidmu-Krškem okrajna dramska revija. — Društvo ima velike zasluge, da je revija dobro uspela. Zato bo tudi letos v Vidmu-Krškem okrajna dramska revija. Dramska sekcija namerava uprizoriti v novi sezoni štiri dela ter izvesti več gostovanj z »Raztrganci«. Pevski zbor, ki ga vodi Andrej Petan pa je zlasti zadnje čase nedelaven. Pod vodstvom vztrajnega in vestnega pevovalca Josipa Klepeca je mladinski pevski zbor krške osemlet-

ke dosegel na okrajni pevski reviji prvo mesto, na republiški pa drugo.

Ljudsko knjižnico vzorno vodi marljiva knjižničarka Kristina Lazorko. Ceravno knjižnica ne dobiva dotacij, se vzdržuje z izposojnino knjig. Ima 1804 knjige in jo obiskuje 169 rednih obiskovalcev. Vseh obiskov je bilo 1365. Knjižnica nima svojih prostorov in zato posluje v šolskem razredu ter je poslovanje oteženo. Knjige so zložene v treh starih omarah. Knjižnica je imela od izposojnin 44.956 din dohodka, za nabavo novih knjig in tiskovir: pa je bilo izdanih 41.968 din.

Tudi filmski klub je dosegel uspehe. Olaf Lovrenčič je posvetil v klubu posebno skrb filmski vzgoji. V kratkem namerava filmski klub pripraviti večer lastnih filmskih posnetkov. V zimskem času bo klub nadaljeval z vsebinsko pestrejšim delom.

V kinu »Svobode« je bilo do konca septembra predvajanih 88 filmov na 208 predstavah, katere je obiskalo 35.843 obiskovalcev. Za mladino je bilo 10 matinej.

Lutkovni oder je po zaslugi

Viktorija Zemljaka uprizoril dve predstavi na domačem odru in organiziral nekaj gostovanj.

Novi program DPD »Svobode« stoni na vsestranski rasti dramske dejavnosti, poveča pozornost gostovanjem, razmahu pevskih zborov in ustanovitvi folklorne in šahovske sekcije, zavzema se za razširitev filmskega krožka in za ustanovitev in utrditve klubskega življenja.

Bogat program dela je dajal veliko možnost za razpravljanje, vendar se od 200 navzočih članov društva ni nihče javil k razpravi. Program je bil sprejet le s formalnim dviganjem rok. Bo tudi tako izveden?

Občni zbor so pozdravili predstavniki političnih in občinskih vodstev, vodstvo občinske zveze Svobod in prosvetnih društev Janez Gartner, ki je izrazil razočaranje nad takim načinom sprejemanja programa.

Res je namreč, da je za uresničitev načrtov potrebno prizadevanje vsega članstva, ne samo članov odbora.

Drago Kastelic

Pred republiško revijo dramskih skupin

V petek popoldne je bila v zavodu za izobraževanje mladine v Novem mestu prva pripravjalna odbora republiške revije dramatskih skupin, ki bo od 7. do 10. maja 1962 v Novem mestu. Na seji, ki sta se je udeležila tudi predsednik občinskega sodstva zveze Svobod Slovenije Janez Šmon in tajnik Dušan Tomše, so se spregovorili o potrebnih priporočilih za revijo in o njenem programu. Posamezni člani od-

bora so že sprejeli konkretne zadolžitve. Tako bo pravočasno vse pripravljeno, da bo srečanje najboljših amaterskih gledališč Slovenije v Novem mestu najpomembnejši kulturni dogodek prihodnjega leta. Na drugi seji, ki bo še ta mesec, bo odbor povabil tudi predstavnike oblastnih, političnih in družbenih organov Novega mesta in predsedstva zveze Svobod Slovenije iz Ljubljane.

Nobelova nagrada: priznanje jugoslovanski literaturi

Ugledni sovjetski pesnik, kritik in publicist Aleksej Surkov je poudaril, da pomeni podelitev Nobelove nagrade Ivu Andriću pomembno mednarodno priznanje za ustvarjalno delo našemu pisatelju ter vsej sodobni srbski in jugoslovanski književnosti.

Skupščina v Trebnjem

V obnovljeni dvorani Zadrugnega doma v Trebnjem se bodo v nedeljo 12. novembra, ob 9. uri sestali na redno skupščino Svobod in PD delegati društev trebanjske občine. Prav gotovo bo to temeljit razgovor o problemih in odpravi pomanjkljivosti, ki so do sedaj močno ovirale širši razmah kulturnega življenja. Občinski svet je že imel razgovore z delegati, da bi bila skupščina in njeni zaključki čim uspešnejši. V prihodnji številki našega tednika bomo o skupščini obširneje poročali.

Dogana Borčič: POČITEK

Občinski skladi za pospeševanje telesne kulture: pametna pomoč!

V četrtek, 19. oktobra, je bila seja izvršnega odbora Okrajne zveze za telesno kulturo v Novem mestu. Udeležili so se vsi predsedniki občinskih zvez, razen predstavnik iz Trebnjega. Kot gost je seji prisostvoval sekretar republiške ZTKS Stane Lavrič. Priznati moramo, da je bilo to posvetovanje plodno in uspešno. Predsedniki občinskih zvez so izjavili, da se je začelo novo delo, ki se je razširilo tudi med delovnimi kolektivi. - Skoraj v vseh občinah so bile namreč organizirane delavske športne igre.

Razprava je bila dokaj obsirna. Slišali smo veliko mnenj in zamisli. Vsaka občina organizira delo pač po svojih možnostih. V naslednjih vrsticah pa bi zapisali le nekaj mnenj in predlogov, ki so jih povedali udeleženci seje v razpravi.

Avsec, Brežice: - Naša zveza povezuje vse - od Partizanskih društev do tabornikov. Program določa koordinacijo dela med temi društvi in klubi na območju občine, v čemer smo že na začetku uspeli. Tudi v kolektivih je vedno večje zanimanje za telesno kulturo, zlasti za nekatere panoge. Sredstev je sicer malo, vendar jih bomo za letošnji delovni obdobje pridobili. Občinskemu ljudskemu odboru smo že predlagali, da bi ustanovili sklad za pospeševanje telesne kulture. Tako bi zadostili vsem potrebam. Razumeli so nas in upamo, da bodo predlog osvojili. - Za poživitev nekaterih športnih panog in kvaliteten razvoj bomo organizirali občinske lige. - Pri ObLO ni več sveta za telesno vzgojo. Njegovo delo in pristojnost je prevzela Občinska zveza za telesno kulturo.

Serini, Novo mesto: - Zveza se nikakor ni mogla živjeti v novo obliko dela. Predvsem to otežkočajo ljudje, ki naj bi prevzeli vodilna mesta v novi zvezi. Veliko je pomagala Občinski sindikalni svet, ki je samostojno razpisal delavske športne igre. Te so dobro uspeli. Saj se je tekmovalni udeležilo okrog 1000 ljudi. Vsekaror bo treba te športnike zaposliti vse leto. Potrebno bo formirati aktivne ali kaj podobnega. Lahko trdim, da je bilo delo v tej dejavnosti vestno. - Društva in klubi preživljajo krizo, predvsem zaradi pomanjkanja sredstev. Skrb za dobre kadre je naša prva naloga. Velike težave so glede vzdrževanja objektov, predvsem na novem stadionu in v domovih. Pomagala naj bi komuna. Smo za občinske lige. Vsekaror je sklade treba ustanoviti, ker bomo drugače prikrajšani pri dotacijah.

Pavlovič, Metlika: - Poglavitna je skrb za delo osnovnih organizacij. Moramo jim omogočiti čimveč sredstev. - Tekmovanja, ki jih prirejamo, so na dokaj slabem terenu. Tudi v delovnih kolektivih opažamo večje zanimanje za telesno kulturo. Borimo se predvsem s kadrovskimi problemi. Kadrov je malo manjka. Nameravamo ustanoviti nekaj novih organizacij, predvsem tam, kjer so te že obstajale in so zanje pogoj.

Vitkovič, Črnomelj: - Pri nas je zveza vzela koncept za poživitev dela pri drugih občinskih zvezah. Tako so bile razpisane delavske športne igre. Zanimanje zanje je bilo večje, kot smo pričakovali. Zelo peče problem je kader. Dogaja se, da ta odhaja na druga delovna mesta. Ni čudno: telesnovzgojni delavci so na zadnjem mestu, če je treba upoštevati njihovo delo, če pa je treba

delati, so prvi. Dokler bo tak odnos, ne bomo imeli kadrov. Objekti so popolnoma zanemarjeni. Ni sredstev, da bi jih vzdrževali. Komune naj se za ta vprašanja bolj zanimajo. - Skladi bodo dobrodošli.

Božič, Sevnica: - Glavna naloga je poživitev osnovnih organizacij. Borimo se tudi za gradnjo športnih objektov, ki jih je v naši občini zelo malo. Občinska zveza je izdelala petletni perspektivni plan te izgradnje in razvoja telesne kulture v občini. V ta namen potrebujemo 120 milijonov dinarjev. S temi sredstvi bi zgradili stadion v Sevnici in plavalni bazen, adaptirali dom v Boštarnju in uredili nekaj igrišč v Loki.

Zelo pereče je vprašanje v zvezi z zmanjševanjem vadbeneh ur na šolah. Več šol je že zmanjšalo tedenski pouk telesne vzgoje od 3 na 2 uri. To je problem, kot mi je znano, v celem okraju. Vsekaror je telesna vzgoja na šolah preveč odraz razpoloženja nekaterih ljudi. Pouku telesne vzgoje na šolah je treba dati tisto mesto, kot ga imajo drugi predmeti. - Predlog o formiranju sklada je zelo umesten. Glede finansiranja gradenj smo zelo zainteresirani in upamo, da bomo le uspeli zbrati potrebna sredstva.

Breskvar, Videm-Krško: - Presenetil nas je velik odziv delovnih kolektivov na razpis delavskih športnih iger. Če, da tako odkrivamo neizkoriščen vir novih talentov, torej lep obet za bodočnost. Tekmovalce bo treba zaposliti tako, da se bodo vključili v redno delo, ne pa vadili samo kampanjsko. Keko bomo uspeli, ne moremo napovedati. Predvsem bo treba finansirati tiste klube, ki tekmujejo v republiških ligah. Za te pa sredstev vedno zmanjka. Za to dejavnost grede pogosto tista sredstva, ki smo jih namenili drugam. - Če bomo uspeli osnovati sklad za pospeševanje telesne kulture, finančno vprašanje ne bo tako pereče kot doslej.

Lavrič, sekretar republiške ZTKS: - Lahko trdim, da je seja nadaljevala akcijo naše organizacije. Veseli me, da so zveze tako vneto začele delati za večji razmah športa v okraju. Zlasti je spodbudno, da smo stvar začeli obdelovati. Ni pravilno, da je telesna kultura le »odraz trenutnega razpoloženja« (občinskih odborov, delovnih kolektivov, vodstev šol) v komuni. Priznati moramo, da je razumevanje za te probleme vedno več. - Predvsem so me presenetili uspehi delavskih športnih iger v okraju.

Občinske zveze imajo ustrezno mesto!

Kebe, predsednik OZTK: - Kakor je razvidno iz poročil predsednikov občinskih zvez, so zveze le dobile mesto, ki jim ga je treba dati. Občinske zveze imajo ustrezno mesto. V okviru proslave 20. obletnice napada na Bučko je pretekli teden občinska zveza za telesno kulturo v Sevnici skupno z občinskim odborom SZDL in ZB priredila uspešno tekmovalno občinskih zvez v šahu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško; udeležile so se jih ekipe občinskih zvez iz Sevnice, Trebnjega, Vidma-Krškega in Novega mesta.

Športniki za praznik na Bučki

V okviru proslave 20. obletnice napada na Bučko je pretekli teden občinska zveza za telesno kulturo v Sevnici skupno z občinskim odborom SZDL in ZB priredila uspešno tekmovalno občinskih zvez v šahu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško; udeležile so se jih ekipe občinskih zvez iz Sevnice, Trebnjega, Vidma-Krškega in Novega mesta.

V namiznem tenisu so nastopile štiri moške ekipe. V polfinalu je novomeška ekipa premagala Sevnice s 5:0, ekipa iz Vidma-Krškega pa Trebnje z enakim rezultatom. Finalni dvoboj med pomlajeno novomeško ekipo (v ekipi sta igrala pionirja Somrak in Gunde ter Mikec) in kompletno ekipo iz Krškega je bil zelo zanimiv in napet. Sele v odločilni deveti partiji je uspelo Gundeju (Nm) premagati Isteniča (K) in tako odločiti dvoboj s 5:4 v korist Novega mesta. Najboljši igralec je bil Naraglav iz Krškega, ki je premagal vse tri Novomeščane. Zmagovalna ekipa je prejela diplomu in nagrado v žogicah.

V šahovskem tekmovalstvu je prišlo do precejšnjega presenečenja. Na dvokrožnem brzoturnirju štiričlanskih ekip so v odločilnem srečanju za prvo mesto Novomeščani repričakovano, a zasluženo podlegli ekipi iz Vidma-Krškega z 2:6. Novomeška ekipa je bila po kategorijah močnejša od ekipe iz Krškega (igrala sta tudi Sitar in Radovanovič) in je bila zato favorit, toda v odločilnem srečanju je zatajila. Zmagovalna ekipa Vidma-Krškega je premagala Trebnje in Sevnico z 8:0 in tako prepričljivo osvojila prvo mesto in nagrado. Dvoboj za tretje mesto med Sevnico in Trebnjem se je končal brez zmagovalcev 4:4, vendar so tretje mesto osvojili sevnški šahisti, ker so Novomeščanom odščiteli poldrugo točko.

Na tekmovalju najboljših strelecov so zmagali Novomeščani (Pionir) z 9 krogi prednosti (677) pred Vidmom-Krskim (618), Sevnico in Trebnjem.

BREŽICE B : KRMELJ

V nedeljo je bila odigrana zadnja tekma v spodnji zasavski ligi. Krmeljska Svoboda je na domačem igrišču premagala brežiško B moštvo z rezultatom 21:13 in si tako zagotovila prvo mesto v ligi. Gole za Krmelj so dali: Logar 9, Zltnik 7, Zaman 3, Metelko 1, Papež 1. Kljub slabemu vremenu je bila igra lepa in so bili gledalci zelo zadovoljni.

Simultanki Parme in Longerja

Mladinski svetovni šahovski prvak Bruno Parma, ki je prav v Novem mestu na mladinskem državnem prvenstvu leta 1957 pričel svojo šahovsko kariero, in slovenski mojster Milan Longer sta v nedeljo odigrala v Novem mestu simultanki proti 48 šahistom novomeškega okraja. Mojster Milan Longer je nastopil namesto vemojstra Svetozarja Gligorića, ki je zaradi bolezn zadnji hip odpovedal turnejo po Sloveniji in s tem tudi simultanko v Novem mestu.

Mojstra sta najprej odgovarjala na vprašanja, ki jih je postavil sekretar šahovske zveze Slovenije Ernest Kapus, nato pa se na vprašanja igralcev in gledalcev. Po končanem razgovoru so bili predvajani kratki filmi o šahovskih tekmovalnih ir. prireditvah v zadnjem času. Predvajane filme je pojasnjeval sekretar šahovske

zveze Hrvatske Ivan Zorec. Po končanem prvem delu sta ob 10.30 mojstra pričela simultanko. Parma je igral zelo hitro in je s 23 nasprotniki obratunal že po 3 urah. Dosegel je 18 zmag in 5 remijev (Vida Račič iz Sevnice, Poljanšek in F. Godnjavec iz Trebnjega ter Adamič in J. Picek iz Novega mesta). Longer je imel težje delo in je končal simultanko šele ob 15.30, t. j. po 5 urah. Imel je nekoliko močnejše nasprotnike, kar se je pokazalo tudi v rezultatu. Zmagal je v 12 partijah, 3 je izgubil (proti Senič iz Senogve, Debelaku iz Kremlija in Hodniku iz Novega mesta), 8 partij pa je remiziral (Radovanovič, Potrč, Mrvar, Burgar in Golob iz Novega mesta, Matjašič iz Brežic, Kmetec in Drnač iz Senogve).

Prireditve je zelo lepo uspela in jo je obiskalo nad 100 gledalcev, predvsem mladine.

vidim slabost, ki se vleče že od 1947, ko so bili ukinjeni telesnovzgojni aktivni v delovnih kolektivih. O tem bomo morali se temeljito razpravljati in stvar spet spraviti v pravi tir. Dejavnost moramo prenesti v komunno in organizirati čimveč občinskih lig in tekmovalni, vendar je tam, kjer so pogoji. Paziti moramo, da bo šport res kvaliteten. Končno - rešiti bomo morali vprašanje kadrov, tako za šole kot za naše organizacije.

Na koncu je tekla beseda o pripravah za VIII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo od 31. do 24. junija 1963 v Prijedoru, združen s proslavo 20. obletnice zgodovinske bitke na Kozari. Zleta naj bi se udeležilo 600 članov telesnovzgojnih društev iz novomeškega okraja.

Seja je bila najuspešnejša, kar jih je bilo v zadnjih letih. Povedala je, da bomo le z enotnim nastopom in enotnim mišljenjem veliko dosegli. - Upravičeno lahko trdimo, da je bilo v kratkem obdobju občinskih zvez in Okrajne zveze za telesno kulturo veliko narejenega. Vsako drobljenje moči bi bilo škodljivo, saj bomo le s skupnimi napori našli pot do napredka in uspehov v telesni kulturi. To pa tudi želimo.

V BREŽICAH: pokal za »Razlaga«

Preteklo leto je v počastitev občinskega praznika ObLO Brežice razpisal tekmovalje v kegljanju. Kegljasko društvo se naj borijo vsako leto za prehodni pokal. Prvic je osvojil ta pokal KK Razlag iz Brežic, ki je z odlično igro premagal Zadrudnika.

Letos so se zanimivega tekmovalja udeležila moštva Razlaga, Zadrudnika, Ljudske potrošnje in KGP. Po ostrih borbah na obeh kegljiščih sta se plasirali v finale ekipi Razlaga in Zadrudnika. V dvokrožnem srečanju je zmagal Razlag s 6:2 (344, 318), proti Zadrudniku 642 (338, 304) in z razliko 20 lesov drugi osvojil prehodni pokal. Če zmagata Razlag še tretjič, prejme pokal v trajno last. Zmagovalcu čestitamo. Tudi mlado moštvo Zadrudnika zasluži vse priznanje, saj je lansko srečanje izgubilo s 130 lesi razlike, letošnji rezultat pa dokazuje viden napredek.

Na sliki: moštvo KS »Zadrudnik«, ki je na delavskih športnih igrah 1961 v Brežicah zmagalo in si priborilo pokal občinskega sindikalnega sveta. (Foto: Baškovec)

Mrzлак in Hren: najboljša

Zaključeno je okrajno kegljasko ekipno prvenstvo Novega mesta. V Novem mestu je tekmoval samo Pionir, vendar ni dosegel takega posebnega rezultata, in to zaradi slabega vrhovnikovega kegljišča. Med posamezniki sta edino Hren in Mrzlak dosegli dober rezultat za to kegljišče: Hren 788 in Mrzlak 777 kegljev.

V Kanizariici so se srečali Razlag iz Brežic in Rudar iz Kanizariice, Dolenjske Toplice nosi nastopile. Razlag je imel 58 kegljev prednosti pred Rudarjem iz Prvega kola. To prednost je Razlag še povečal predvsem za zasluge dveh tekmovalcev: Stančević je dosegel 812 kegljev, Gornik pa 790. Pri Rudarju pa je zadovoljiv rezultat dosegel Levaj (788 kegljev).

Rezultati II. kola: Pionir 5673, Razlag 6049 in Rudar 5933.

Skupni rezultat okrajnega prvenstva: 1. Pionir, Novo mesto, 12.012 kegljev, 2. Razlag, Brežice, 11.695 in 3. Rudar, Kanizariica, 11.521 kegljev. Okrajni prvak je že tretjič zaporedoma ekipa Pionirja. Ker pa se je lansko leto Pionir ugodno vrstil v republiški ligi, je letos omogočil se enemu klubu nastop v republiški ligi. To mesto je zasedla ekipa Razlaga iz Brežic. Upamo, da se bodo Brežičani dobro pripravili za republiško ligo in nas bodo častno zastopali v tem pomembnem tekmovalju.

Se skupni rezultat posameznikov z obeh kegljišč:

1. Hren (Pionir) 1560 kegljev,
2. Mrzlak (Pionir) 1575, 3. Stančević (Razlag) 1524, 4. Romih (Pionir) 1523, 5. Filipič (Pionir) 1503, 6. Stepan (Rudar) 1498, 7. Gornik (Razlag) 1493, 8. Legiša 1478 in 9. Vesel (oba Pionir) 1472.

PIONIR: prvak I. lige Novega mesta

V zadnjem kolu borbenih iger kegljasko lige so bile odigrane tri tekme. Železnicar je premagal Luknja 346:306. Igralci Luknje so dobro zaigrali samo v začetku, nato pa so postopoma izgubili za 40 kegljev. Luknja je igrala tudi proti Pionirju I. Igralci Luknje so se zavedali, da je od te tekme odvisen njihov obstoj v ligi, zato so zaigrali z vso voljo in

Luknja	10	3	0	7	6	-2
Dol. Toplice	19	3	0	7	6	-10
Vseh devet	19	3	0	7	6	-23

Prvak Novega mesta v kegljanju za leto 1961 je Pionir I, ki je izgubil samo eno tekmo v spomladanskem in eno v jesenskem delu tekmovalja. Naslednje leto bo v II. ligi tekmovala ekipa Vseh devet. (cont.)

Priznanja in medalje za 37 najboljših športnikov in 30 telesnovzgojnih delavcev

Na občnih zborih in ob podobnih priložnostih vedno poudarjajo, da oblasti in politični organi premalo cenijo in priznavajo delo telesnovzgojnih delavcev. Njihovo delo, ki je prav tako velikega pomena pri vzgoji mladine, se vedno podcenjuje. Da v novomeški občini ni tako, priča tudi svedec sprejem najprizadenejših telesnovzgojnih delavcev in najboljših športnikov novomeške občine, ki sta ga v okviru praznovanja občinskega praznika Novega mesta predsednik ObLO Alojz Serini poudaril, da sta ObLO in Občinski sindikalni svet, ki sta ga v okviru praznovanja občinskega praznika Novega mesta predsednik ObLO rediljo dopoldne v seini dvorani TVD Partizan na Loki predredila novomeški občinski odbor in občinska zveza za telesno kulturo.

Poleg več kot 60 telesnovzgojnih delavcev in najboljših športnikov so kot gostje sprejeli prisostvovali tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Miro Thorzevski, predstavnik občinske zveze za telesno kulturo Ludvik Kebe in Jože Malič, sekretar okrajnega komiteja LMS Marija Mihlič in predsednik sveta za telesno vzgojo ObLO Alojz Legiša.

V pozdravnem nagovoru je predsednik občinske zveze za telesno kulturo Alojz Serini poudaril, da sta ObLO in Občinski sindikalni svet, ki sta ga v okviru praznovanja občinskega praznika Novega mesta predsednik ObLO rediljo dopoldne v seini dvorani TVD Partizan na Loki predredila novomeški občinski odbor in občinska zveza za telesno kulturo.

Nato je v imenu ObLO vse navzoče pozdravil sekretar občinskega komiteja ZKS Miro Thorzevski in govoril o pomenu 29. oktobra, ki ga praznujemo kot občinski praznik Novega mesta. Zatem je podelil 30 priznanj in medalj najuspešnejšim telesnovzgojnim in športnim delavcem.

V imenu občinske zveze za telesno kulturo je nato predsednik Alojz Serini podelil še 10 priznanj telesnovzgojnim delavcem in 37 diplom najboljšim športnikom novomeške občine.

Priznanja in medalje so prejeli naslednji telesnovzgojni športni delavci (v oklepaju navajamo področje njihovega delovnega stovanja): prof. Vlada JANKOVIČ (spl. tel. vzgoja), prof. Milan SMERDU (spl. tel. vzgoja), prof. Nuša SMERDU (spl. tel. vzgoja), Draga MISLEJ (spl. tel. vzgoja), prof. Marjan BOVŠEK (spl. tel. vzgoja, šah in atletika), Ruža KOVAČIČ (spl. tel. vzgoja), Danilo KOVAČIČ (spl. tel. vzgoja), Slavko DOKL (spl. tel. vzgoja, odbojka in šah), Miro VERBIČ (spl. tel. vzgoja), Vinko RODIČ (kegljarje), Leon SKRABL (šah), Franjo MIKEC (namizni tenis in šah), Andrej PLENIKAR (streljanje), prof. Jože GLONAR (atletika), Franje PLENIKAR (odbojka), prof. dan KOZINA (tenis) - vsi iz Novega mesta, Alojz SERINI (spl. tel. vzgoja - Straža), Slavko VUTE (spl. tel. vzgoja - Zemberk), Fanika HROVAT (spl. tel. vzgoja - Dol. Toplice), Navenka HRNJAK (spl. tel. vzgoja - Stopiče), in Slavka VAN (spl. tel. vzgoja - Mirna peč).

Priznanja so še prejeli: Janja SITAR (TVD Partizan - Dol. Toplice), Uroš DULAN in Vida PICELJ (TVD Partizan - Straža), Milan MRAK (TVD Partizan - Dol. Toplice), Darko LUTMAN, Joža PAVLIN in Viktor PORENTA (TVD Partizan - Novo mesto), Marija DRE (TVD Partizan - Zumberk), Angela REGINA (TVD Partizan - Stopiče) in Leopold JOVAN (TVD Partizan - Mirna peč).

Priznanja za uspehe v športnem udejstvovanju so prejeli odbojkarji: Miran SIMIČ, Luka DOLENC, Samo MEDIC, Karmeljan SONC, Janko GOLES, Rudi BERGER; odbojkarice: Karmeljan ROBAR, Stanka DOKL, SONJA OŠTANEK, Lenča KNAPLIČ; atletičarji: Marjan SPILAR, Marjan POTRČ, Igor Penko, Miro BAUDEK in BRANKO DERGANČ; atletičarke: Jelka HREBEC, Joža GORSIN, Marija VIDMAR; strelec: Jožica HREBEC; Marjan KOS; košarkarja: Andrej PETHIC, Vinko TURK; kegljarka: Jože MRZLAK, Robert ROMIČ; nogometaši: nez TURK; telovadci: Nada SITAR, Bruno KOPRIVNICA; Slavko PAVLIN; dvigalce uteži: Jože GASPERIČ; balonarja: Alojz GISA, Bogdan HREN; veslača: Katica BAHORIČ, Ivan SLAVIČ.

Po predaji priznanj in medalj so bili telesnovzgojni delavci in športniki pogoščeni, nato pa se je večina od njih napotila v sindikalni dom, kjer je bil svečan zaključek letošnjih I. delavskih športnih iger novomeške občine.

Izobraževanje v Kostanjevici

Delavska univerza iz Vidma-Krškega nam bo posredovala vsak tretji četrtek v mesecu posebna predavanja, kar je vključeno v ljudsko izobraževanje. Pred nedavnim smo tako predavanja že imeli. Predaval je Milenko Roš iz Ljubljane, in sicer o Avstriji. Na sporedu je bilo okoli dve sto barvstih diafilmov, ki so ilustrirali njegovo pripovedovanje. Udeležba na prvem predavanju v letošnji sezoni je bila zelo lepa, saj je bilo več kot sto poslušalcev. Naslednje predavanje bo o cvetoci Holandiji, in sicer nocoj 9. novembra. Tudi na to predavanje vabimo, da se ga prebivalstvo v čim večjem številu udeleži.

V Kostanjevici je zadnje čase vse več obiskov v različnih prevoznih sredstvih. Včasih pride na obisk tudi po petdeset avtomobilov na dan. In tu je pomanjkljivost, kajti nikjer v Kostanjevici ni mogoče dobiti goriva. Pred vojno so bile te stvari urejene sicer primitivno, bile pa so. Tako danes ne preostaja domačinim in tujim voznikom drugega, kot da gredo v 18 km oddaljene Brežice ali pa na ne dosti bližji Otočec. Zato menimo, da je ta stvar izredno pereča in da je potrebno takoj nekaj ukreniti.

V soboto, 11. novembra, ob pol osmih zvečer bodo po dolgih letih v Kostanjevici spet gostovali igralci Evrobode z Vidma. Obiskali nas bodo z igro Mateja Bora: Razirganci ali Noč v Globokem, kakor nekateri imenujejo to delo. Vabimo k številni udeležbi, zlasti še, ker so Kostanjeviški igralci bili nekajkrat na Vidmu zelo lepo sprejeti. Delo je posvečeno 20-letnici revolucije in ga je napisal eden najuglednejših partizanskih književnikov.

V pretekli turistični sezoni je bilo v Kostanjevici prodanih okoli pet tisoč razglednic. V tem pogledu smo bili vse pre malo pripravljenti, zato je razglednic zmanjkalo že avgusta. Iz krize nas je

reševala kostanjeviška pošta, ki je naročila okoli dva tisoč razglednic, vendar je tudi ta zaloga že pri kraju. Doslej nas je oskrbovalo z razglednicami planinsko društvo iz Kostanjevice, ki je oskrbelo lepo število posnetkov. V zadnjem času pa jih planinsko društvo ni moglo naročiti, ker je atelje Planinske zveze

v zastoju. Vendar upamo, da bodo za novo sezono te stvari urejene.

Ze v juliju se je tovarna perila preselila v nove prostore v kostanjeviškem gradu. Dom kulture, kjer je doslej delovala ta tovarna, je tako sproščeno in bodo stranski prostori spet lahko služili svojemu namenu. Gledališče,

ki je leta delovalo brez sleherne garderobe in shrambe za odrsko opremo, bo tako dobilo ustrezne prostore. Prednji del pa je namenjen hišnikovemu stanovanju, društveni sobi, klubu in knjižnici. Društvena soba bo v pritličju, v prvem nadstropju pa bo klub in knjižnica. Prav te dni so pričeli obnavljati prostore, ki so bili doslej zasilno preurejeni za potrebe industrije v Kostanjevici. Sredstva za restavriranje je omogočil ObLO Videm-Krško. Tako bo ta pereči problem končno rešen, Dom kulture pa bo spet služil svojemu namenu.

Iz Loke v Prekmurje

Bivši učenci učitelja Skočirja iz Loke pri Zidanem mostu smo napravili pred kratkim poučno ekskurzijo v Bogojino. Z avtobusom smo potovali skozi Celje in se ustavili v Frankolovem, kjer sta v soteski dva spomenika talcev kot nepozabni prič nemških grozdejev nad slovenskim ljudstvom. Po krajšem ogledu Slov. Konjic smo se ustavili pred pohorsko vzpenjačo, odkoder so se mnogi povzpeli na naše lepo Pohorje. V Mariboru smo si ogledali tovarno železniških voz in popravilnico lokomotiv, ki je zares nadvse zanimiva. Nato smo preko Lenarta v Slov. gorah dospeli v Radgona, kjer smo videli velik napredek povojne dobe. Po ogledu zdravilišča Slatina Radenci smo kmalu dospeli v Mursko Soboto. Tu smo si ogledali lepi muzej NOB ter monumentalni spomenik, zgrajen že aprila leta 1945 rdečarmejcem in jugoslovanskim partizanom, ki so osvobodili Prekmurje.

prosta zabava. Mlado in staro se je zavrtelo in tako nam je prav lepo minil večer.

Pri zabavnem večeru je bil navzoč tudi podpredsednik OLO Murska Sobota tov. Sebnjanec, kar je še bolj povzdignilo domačo proslavo.

Iz Bogojine smo odšli proti Lendavi in si med potjo ogledali še madžarsko mejo. - V Lendavi smo si ogledali petrolejske vrelce in raftovod.

Med potjo domov smo si v Ptujju ogledali muzej, ki je eden izmed najlepših in najbogatejših v Sloveniji. Na večer smo prispeli v Loko.

Vsi smo bili z izletom zadovoljni. Sklenili smo, da bomo spomladi napravili še en podoben izlet, ki se ga bodo udeležili tudi tisti, ki zado niso mogli z nami.

V Pečicah pričakujemo elektriko!

Pred tremi leti smo v Pečicah s pomočjo občine dobili vodovod, letos pa pridno delamo, da bi še pred zimo zasvetila elektrika. Denar bodo prispevale občine Brežice, Šmarje pri Jelšah in Videm-Krško, ki imajo svoje zaselke ob istem daljnovodu. Prebivalci s pomočjo Elektro-Krško vse dni postavljajo drogeve in opravljajo druga dela, ki so potrebna. Upamo, da bo za 29. november tudi v naši vasi svetlo.

Uspehi boštanjske mladine

Mladina iz Boštanja se je 20. oktobra v velikem številu udeležila letne konference. Poročilo o delu v preteklem letu je prebrala predsednica aktiva Dragica Volčanjšek.

V preteklem letu je bila boštanjska mladina zelo delavna. Imela je več debatnih večerov, na katerih so prebrali odlomke iz življenjepisa tovariša Tita, predelali so zgodovino SKOJ in vneto spremljali beograjsko konferenco ter se pogovarjali o naši notranji in zunanji politiki. Mladina se je udeležila več predavanj, ki jih je organiziralo Prosvetno društvo, ter sodelovala na proslavah s kulturnim programom. Za razvedrilo ljudi je pripravila vesele večere in uprizorila več iger. V počastitev 20-letnice vstaje je za vso mladino sevniške občine na Brezovici organizirala veliko zborovanje. Udeležila se je tudi proslav v Ljubljani in Žužemberku.

Novi program dela je zelo pester. Poživeli bodo društveno in kulturno dejavnost. V ta namen bodo navezali stike z vsemi organizacijami, mladinska dramska sekcija pa bo s Prosvetnim društvom naštudirala igrati »Težka ura« in »Pot do zločina« ter pripravila vesele večere. Za »poživitev« ideološkega dela bodo za mladino pripravljena naslednja predavanja: NOB kot socialistična revolucija, Mladina v današnjem svetu, Odnosi med mlado in staro generacijo in Velika pravica mladih ljudi v svetu. Večerne politične šole v Sevnici se bodo udeležili 4 mladinci. Sodelovali bodo tudi v raznih delovnih akcijah, v zimskem času pa bodo imeli šahovska tekmovanja.

Tudi v Sevnici široko platno

Se ta mesec bodo Sevničani lahko gledali cinemaskope in druge filme na širokem platnu. V domu Partizana že urejajo dvorano in kabino, v kateri bodo prihodnje dni namestili »Iskrina« kinoprojektor. Celotna investicija bo znašala 4,8 milijona dinarjev. Ta sredstva bo kril Partizan s posojilom, nekaj pa so tudi prispevala podjetja. Ljudje že nestrno pričakujejo prvo predstavo na širokem platnu.

Mladina in pionirji se moč-

no vesele televizorja, ki nam je ob neki priložnosti obljubil tovariš predsednik občine. Mi smo prikrajšani za kino in gledališče, kamor je drugim, ki imajo ugodne zveze, pot odprta. Zdaj bomo vse to nadoknadili ob zimskih večerih pri poslušanju televizijskih oddaj.

Tako tudi prebivalci iz majhnih hribovskih naselij čutijo našo veliko socialistično graditev, tako prihaja tudi v revne vasice sodobno življenje.

M. K.

Ponos krških pionirjev

Razredničarka V. razreda osnovne šole v Krškem tov. Dragica Nunčičeva je poslala po učencih vabilo, naj jih obiščejo. Vabilu smo se radi odzvali. Ko smo prišli v njihov razred, so nas učenci sprejeli s toplimi pogledi. Lepo in zbrano so nam povedali tole:

»Izpolnjujemo svojo pionirsko dolžnost. Pridno se učimo in si med seboj tovariško pomagamo. Tovarišica razredničarka nam je nekoč omenila, da je študij v šolski kuhinji dotrajal. Dolgo smo se ubadali z mislijo, kako zbrati denar za nov študij. Z učenci iz višjih razredov smo napisali prošnje za denarno pomoč in jih naslovili na podjetja in ustanove. In uspeli smo: prvi prispevki že prihajajo. Mi pa smo želeli obogatiti tudi shrambo mlečne kuhinje. Pri kmetih v Zadovluku in Gortju ter na posestvu »Matija Gubec« v Leskovcu smo pomagali pobirati sadje. Za plačilo so nam ga tudi nekaj podarili. Skuhali smo že 120 litrov sadnih sokov in 200 kg marmelade. Nekeč se nam je naredila velika nevšečnost. Ko smo se že v noč, vračali iz Gore s polnim vozičkom

jabolk, se je med potjo vreča razvezala, jabolka so se usula po tleh. Z razredničarko smo jih v tem hitro pobirali. Nismo se jezili, saj vemo, da bodo izdatne malice pozimi bogato plačilo za naš trud.«

Ko so nam o vsem tem pripovedovali učenci Spanovč, Kolar, Ravbar, Mavsar, Breskvarjeva, Drnovškova in drugi, je v njihovih očeh žarelo zadovoljstvo in ponos.

D. K.

Vedno več obiskovalcev v Belokranjskem muzeju

Belokranjski muzej v Metliki slavi v letošnjem jubilejnem letu revolucije 10-letnico obstoja. O rasti muzeja in zanimanju prebivalcev zanj govori tudi število obiskovalcev. Pred desetimi leti je muzejske zbirke obiskalo le 1460 ljudi, že v letu 1952 pa je muzej imel 2312 obiskovalcev. Največ obiskovalcev je bilo 1959. leta (nad 8000), lani si je ogledalo zbirke okrog 6.500 ljudi, medtem

ko jih je bilo letos že 4200. Do konca leta se bo število verjetno povzpelo na 6000. Kljub temu da je imel muzej razmeroma malo poslovnih prostorov, so njegove zbirke zelo bogate, saj ima skupno nad 3000 kosov, če ne upoštevamo številnih fotografij, periodičnega in neperiodičnega tiska, letakov ter zemljevidov.

Razstavni prostori so se v zadnjem času povečali in jih sedaj urejajo. V načrtu imajo, da bodo novi razstavni prostori do občinskega praznika urejeni in v njih nameščene nove zbirke. Arheološki oddelek v Martinovi cerkvi bodo premestili v grajske prostore, da bo bolj dostopen obiskovalcem.

Dol. Težka voda dobi vodovod

Prebivalci Dol. Težke vode bodo še ta mesec dobili težko pričakovani vodovod. Priprave so bile veliko obsežnejše kot delo, saj so o vodovodu začeli razpravljati že leta 1955. Odkar so letos složno poprijeli in pretekli mesec začeli kopati järke, gre delo hitro od rok. Vaščani so samj opravili težaška dela. Izkopali so 80 m jarka za cevovod in opravili prevoze ter sodelovali tudi pri drugih delih. Podjetje Vodovod je dalo potrebne naprave in cevi ter kompresor, ki so ga potrebovali pri razstreljevanju skal. Vodovod bi veljal vaščane, če ne bi nič pomagali, 450 do 500 tisočakov, s sodelovanjem pa so stroške zmanjšali za polovico. Vodovod so zgradili v okviru razširitve novomeškega vodovodnega omrežja.

Padlim smo dolžni zahvalo

Na žalni komemoraciji ob dnevu mrtvih na šmihelskem pokopališču se je zbralo precej članov ZB, šolske mladine in drugega občinstva. Med igranjem žalostink in recitacijami pred spomenikom padlim borcem so bili vsi moški odkriti. To pravilo je kršil le nekdo, ki se ima za naprednega človeka. Postavil se je med solarje s klobukom na glavi in skoraj ves čas kadil cigarete. Razumljivo je, da je to ostale zelo motilo, zlasti še zato, ker je možakar bil v ospredju. Prav čudim se, da se tovariš ni spomnil, da bi se odkril, če že zaradi drugega ne, vsaj zaradi lepega vedenja!

I. K., Novo mesto

Gostovanje novomeških igralcev v Vidmu-Krškem

Preteklo soboto so člani dramskega krožka osnovne šole »Katje Rupenac« iz Novega mesta gostovali v Vidmu-Krškem s Ciglerjevim Povodnim možem. Kljub izredno slabemu vremenu so igralci iz Novega mesta doživeli lep, tovariški sprejem in tudi udeležba v dvorani je bila dobra.

Na odprtem odru so se videmski pionirji s šopkom nageljnov zahvalili za prijetno popoldne in pova-

bili Novomeščane, naj jih še obiščejo. Nadvse ljubeznivi sprejem je bil zaključen s pogostitvijo vseh nastopajočih. Mladi igralci izrekamo toplo zahvalo organizatorju gostovanja tov. Matku Matjanu, prav tako pa se zahalujemo naši poštovni režijski tovarišici učiti Mari Glonarjevi, krške pionirje pa vabimo na naš oder.

MILOJKA JEREB, učenka VI. razreda

Novomeška kronika

Za dan mrtvih je bilo mestno pokopališče lepo urejeno in očisto; škoda, da je ob večer vti kazil velik kup smeja pred pokopališčnimi vrati. Tako boljše uredili; avtomobilov so se gnetli pred pekarijo in se ocesi, zraven pa je stalo vržno sejmišče.

Minulo soboto je v dopoldanskih urah začelo snežiti. V mestu je bilo po tleh že nekaj centimetrov snega in otroci so se privlekli sanke na dan. V ponedeljek je ponovno snežilo v tako velikih kosnih, da so se že resno ball prave zime.

Za 400 m³ manj vode!

Odkar je podjetje Vodovod pričelo v Novem mestu popravljati vodovodno omrežje in odkar so pri 1/2 potrošnikov vgradili vodovodne precej upadla. Precej vsak dan iztekle zaradi precej količine vode so popravljene, pa zdaj vodo varneje uporabljajo. Namesto nekdanjega pavšala morajo plačati stvarno potrošnjo, za denar pa smo občutljivi. Vsak Novomešanec je do letos porabil za dan približno toliko vode, kot potrošnik v vелеmejnem mestu; vsak dan jo porabi za 400 do 500 m³ vode, kar precejšnjo količino!

me, vendar je naslednji dan sneg skopnel.

V dopoldanskih urah, ko se na trgu, v kavarni ali v delikatesi mimogrede zbero gospodinjice, je vedno silisti godrnjanje na račun trgovin: nimajo rokavice (usmerjehi sploh ne), ni kap, majhna izbira rut, ni vseh številke otroških zab, usnjene torbice ima era sama trgovina in še ta ima le 3 ali 4 izdelke na izbiro, kljub temu da je Ljubljana nasičena s temi stvarmi. Računajmo, da v Novo mesto prihajajo ljudje iz Žužemberka, Kostanjevice, Trebnjega itd. po službenih opravkih! Kako prav bi jim prišlo, če bi ob enem lahko nakupili, kar potrebujejo. Tako moramo res vse kupovati v Ljubljani - pe gumbe.

Prihodnji teden bo pošta že začela poslovati v novih prostorih. Te dni se bodo uradi sellili iz starih v nove sodobno opremljene prostore.

Zaradi slabega vremena je bil ponedeljkov živilski trg slabšo založen. Naprodaj je bilo nekaj jajc po 32 din, fižola po 130 din, solate po 90-100 din, koronja po 60 din, kisle repe in zelja po 60 din, kumar po 60 din, gob po 300 din, jabolki po 40 din, bruski po 80 din in koki po 400-600 din. Za pletenje je bilo precej povpraševanja, tako da je razstavljeno blago šlo dobro v promet.

Gibanje prebivalstva: rodili sta: Olga Spiller iz Slakove 1 - dečka in Franeka Samsa 1 - Padersičeve 25 - deklico. - Poročila sta se: Jožef Bušar, uslužbenec iz Smihelske 30, in Marija Ivec, uslužbenka iz Grada. - Umrla je Marija Trobec, upokojenka iz Seidlove 2, stara 48 let. - Ponesrečil se je Slavko Mihalič, invalidski upokojenec Nad mlini 20, ki je padel z mopedu in si poškodoval desno koleno.

SLAB PROMET NA SEJMIŠČU

Slab promet na sejmišču 6. novembra je bil promet na novomeškem sejmišču manjši kot sicer, to pa zaradi precej močnih snežnih padavin in pa sejma v Sentjerneju, ki je bil istočasno. Tokrat je bilo naprodaj le 392 prašičev, ki so bili skoro vsi prodani, razen tega pa 85 glav govedi, od katerih je bilo 51 prodanih. Za prašiče so zahtevali 4.500 do 16.000 din, za vole 170 do 190 din kg, za krave 85 do 140 din kg in za junce-telice 180 do 200 din kg. Cena je bila zaradi večjega povpraševanja nekoliko višja.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

NESREČE

Tedenski koledar

Cetrtek, 9. XI. - Nevenka Petek, 10. XI. - Andrej Sobota, 11. XI. - Martin Nedelja, 12. XI. - Emil Ponedeljek, 13. XI. - Stanislav Torek, 14. XI. - Borislav Sreda, 15. XI. - Leopold

ZAHVALE

ZAHVALA
Ob izgubi naše nepozabne mame
MARIJE GOLOB
iz Praproč

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje in jo v tako velikem številu spremlili na zadnji poti. - Posebno zahvalo dolgujemo kolektivom podjetij »Obrtnik«, »Železnina« in »Izbira« za podarjeno cvetje in vsem, ki so jo v času neozdravljive bolezni obiskovali.

Zalujoči otroci z družinami.

PREKLIC

Preključim zdravstveno izkaznico št. 498445. Stanko Sumenjak, Planina, p. Crnomelj.

KALOGLASA

Prodaj večje količine hrastovih in gabrovih drv. Naslov v upravi lista (1140-61).

Prodaj dobro ohranjeno sobno pohištvo z žimnicami in več kosov otroških in ženskih oblačil. Polanko, Trebnje 69.

Dveipolno stanovanje, poslovni prostor, garaža (ali samo stanovanje) ob glavni cesti blizu kolodvoza, prodaj. Pojasnila pri Pogačar, Sevnica (za Kopitarno).

GIBANJE PREBIVALSTVA

METLIKA

Oktober je bil rojen en deček.

Poročili so se: Anton Eržen, upokojenec, in Olga Skrinjar, gospodinjica pomočnica, oba iz Metlike; Janez Cesar, strojni ključavničar iz Ljubljane, in Marija Stepan, uslužbenka iz Bojanje vasi.

Umrli sta: Ana Slanc, učiteljica iz Rosalnica, stara 78 let, in Katarina Jarnšek, učiteljica s Krašnjega vrha, stara 75 let.

GRADAC

Oktober je bila rojena ena deklica.

Porok in smrti ni bilo.

NOVO MESTO

Od 30. oktobra do 6. novembra je bilo rojenih 8 dečkov in 14 deklic.

Poročila sta se: Dragotin Kalinčič, podoficer JLA iz Zagreba, in Franciška Poreber, delavka iz Vel. Podlujbna. Umrli so: Ivan Majerle, sin kmetovalca iz Predgrada, star

Za dopoldanske ure sprejem gospodinjico pomočnico. Naslov v upravi lista (1134-61).

Popravišaj delavice, kuharice in likalnike. - Pugijska 4 - Novo mesto.

Kupim vseljivo enodružinsko hišo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1135-61).

Prodaj stavbeno parcelo. Pavlič, Vel. Bučna vas 31 - Novo mesto.

Dvodelna železna vrata, 2x1 m, primerna za vhod na vrt in pod., ugodno prodaj v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

KINO

Brežice: 11. in 12. XI. amer. barv. film »Zadnji vlak iz Gumbirca«, 15. XI. franc. film »Pred sončnim zatonom«.

Crnomelj: 10. in 12. XI. ameriški barvni film »Kavboj«, 14. in 15. XI. italijanski film »Servisna postaja«.

Dol. Toplice: 11. in 12. XI. amer. barvni film »Artisti in modeli«.

Kostanjevica: 12. XI. ameriški barvni film »Neznanece je prišel«.

Metlika: 11. in 12. XI. amer. barvni film »Povabilo na ples«, 15. XI. franc. film »Montparnasse«.

Novo mesto - »Krkka«: od 10. do 12. XI. francoski barvni film »Nenavadna Amerika«, Od 13. do 16. XI. italijanski film »Priatelj gangsterjev«.

Semič: 12. XI. ameriški barv. film »Videl se bomo v Las Vegasu«.

Trebnje: 11. in 12. XI. amer. film »Trojni lik Eve«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14., 16. in 18.30. 15. XI. ameriški film »Po nedolžnem obtoženi«. Predstava v sredo ob 19. uri.

Videm-Krško: 11. in 12. XI. ameriški barv. film »Gola Maya«, 15. in 16. XI. ameriški film »Pogeb v verigah«.

Zužembek: 12. XI. švedski film »Nasmeh polne noči«.

gore - deklico, Anica Bohte iz Vojne vasi - deklico, Antonija Prinčič iz Kočevja - dečka, Anica Dolenšek iz Govejega doma - dve deklici, Franciška Sironič z Dolže - deklico, Alojzija Erbida iz Vel. Lipovca - deklico, Pavla Nahtigal iz Dol. Kota - dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Dragica Kerin iz Zadovinka - dečka, Majda Stipič iz Podbočja - deklico, Anica Lepšina iz Dečnih sel - dečka, Romana Bizjak iz Veniš - deklico, Ivana Hotko iz Skopice - dečka in deklico, Dragica Ivanuš iz Kraljevca - dečka, Jožefa Cizel iz Brežic - dečka, Angelca Kocjan z Malega vrha - deklico, Marija Planinc iz Vidma-Krškega - dečka, Antonija Grmovšek iz Stare vasi - deklico, Nada Slak iz Artič - dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Vinka Hočevarja, sina kmeta iz Lopate, je nekdo udaril s kolom po glavi. Anko Blažič, natakarico iz Ravgovega, je svak ustrelil v prsi. Jakob Černič, upokojenec iz Ledine, je padel in si poškodoval levo roko. Viljemu Božiču, sinu posestnika iz Loke, je vreča padla na glavo in mu poškodovala hrbtnico. Janez Jordan, delavec iz Vrbovca, je padel s kolesa ter si poškodoval glavo in roko. Avgust Udvar, delavec iz Gorenje vasi, je padel z motorja in si poškodoval nos in koleno. Slavko Luzar, hčerko upokojenca s Pristave, je brat po nesreči us sekal v roko. Ana Koščak, gospodinja iz Zagrada, je doma

padla in se poškodovala. Katarina Jakša, kmetica iz Vojne vasi, je padla po stopnicah in si poškodovala glavo, ramo in nogo. Marija Banič, kmetica iz Stare vasi, je padla in se udarila v koleno. Leopoldina Sladič, gospodinja iz Celevca, je padla z motorja in si poškodovala glavo. Franc Hrovat, delavec iz Dobindola, je padel po stopnicah in si zlomil ključnico.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Martin Divjak, kovinar iz Vidma-Krškega, je padel z mopedom ter si poškodoval glavo in prsi. Jožeta Mirta, kmetovalca iz Pogleka, je nekdo pretepel ter mu prizadel notranje poškodbe. Pavlina Gabrič, gospodinja iz Brežic, je pri padcu s kolesa dobila poškodbe po glavi. Alojz Gregorič, cestar iz Drnovca, je padel na poti ter si poškodoval vrat in glavo. Karel Godler, delavec iz Piršentrega, si je pri padcu z mopedom poškodoval glavo. Ana Klavžar, gospodinja iz Mrtnih sel, si je pri padcu na poti zlomila roko. Alojza Veličevića, kmetovalca iz Drnovca, je nekdo z nožem zabolal v ramo. Martin Buršič, kmetovalec iz Stare vasi, si je pri padcu zlomil levo nogo. Miha Vegej, kmetovalec iz Vrhov, si je pri padcu z voza poškodoval desno nogo.

Lepo darilo v letošnjem jubilejnem letu je knjiga Toneta Seliskarja »LJUDJE Z RDECIM CVETOM«. Izdala Dolenjska založba. Knjigo dobite v vseh knjigarlah.

CINKARNA

Metalurško-kemična industrija CELJE

Brzojavni naslov: Cinkarna Celje
Železniška postaja: Celje - industrijski tir Cinkarne

Naši proizvodi: surovi cink - min. 97,80 % Zn, cinkov prašek - 97,0 % Zn, total - rafinirani cink - min. 99,70 % Zn, fini cink - min. 99,75 % Zn, cinkova pločevina raznih dimenzij in formatov, cinkovi protektorji za kotle, cinkove pralnice valovite, cinkova žica, cinkovi strešniki, avtotipične plošče, offset plošče, žvepiena kislina 60%, cinkovo belilo; zlati pečet, beli pečet, zeleni pečet, rdeči pečet.

Kromov galun, natrijev hidrosulfid, natrijev sulfid surovi natrijev sulfid čisti, cinkosulfat, natrijev silikofluorid, barijev sulfid, zelena galica, litopon, ultramarin, svinčeni minij 30%, svinčeni minij 32%, svinčena galjenka čista, superfosfat, modra galica, metalit.

V valjni uslužnostno valjamo tudi svinec, kositer in srebro.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 11. NOVEMBRA:

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - 8.05 Poštareček v mladinski glasbeni redakciji - 8.30 Od polke do čaha - 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo - 9.25 Mozart v izvedbi pianista Jorga Demusa - 10.15 Zabavna glasba za tekocem traku - 11.00 Trio Bardorfer s pevskim seststetom bratov »Pleško« - 11.15 Angleščina za mladino - 11.30 Dopoldanski operni koncerti - 12.05 Trio Danka Skoberneta - 12.15 Kmetijski nasveti - 12.35 Pihalni orkester Ljudske milice - 12.40 Iz opernega sveta - 13.30 S popevkami in zabavnimi melodijami po svetu - 14.00 Iz bolj redko izvajanih Chopinovih del - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.20 Planinski oktet iz Maribora - 15.40 Sonata za flavto in godalni orkester - 16.00 Gremo v kino... - 16.45 Južnoameriški ritmi - 17.05 Vaak dan za vas - 18.00 Aktualnosti doma in v svetu - 18.10 Med arijami in dueti - 18.45 Oleno v svet - 19.05 Domači ansambli jo »urežejo« na svoj način - 20.00 Vedri zvoki in izvedbi velikih zabavnih orkestro - 20.20 Radijska komedija - 21.00 Za prijeten konec tedna - 22.15 Plesna glasba.

NEDELJA, 12. NOVEMBRA:

6.00-7.00 Vedri zvoki za nedeljsko jutro - 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva - 7.35 Da bi bila lepa ura... - 8.00 Mladinska radijska igra - 8.37 Iz albuma skladb za otroke - 9.48 Partizanske - 10.00 Se pomnite tovariši... 10.30 Pisan glasbeni spored - 11.30 Vije se cesta mladosti - 11.50 Zabavni orkester RTV Ljubljana - 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.30 Za našo vas - 14.00 Pojo Fantje na vasi - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Majhen mo-

zaik opernih melodij - 16.00 Humoreska tega tedna - 16.20 Dve Griegovski skladbi - 16.31 Trio v G-molu za klavir, violino in violončelo - 17.05 Orkester Mantovani - 17.15 Radijska igra - 17.15 Divertimento iz scene glasbe »Erimije« - 18.05 Zvoki za razvedrilo - 18.30 Sportno popoldne - 19.05 Lepe melodije z velikimi zabavnimi orkestri - 20.00 Izberite melodijo tedna - 20.45 Hammond orgle - 21.00 Nastopa violinist Campoli - 21.26 Vrtljak zabavnih zvokov - 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Franc Planko ni zasenčil luči

29. oktobra v zgodnjih večernih urah sta se med vasmí Malo Mraševo in Kalce Naklo zaletela motorist Franc Planko iz Bizovika 132 in mopedist Alojz Bučar iz vasi Kalce Naklo 31. Motorist je zadel v bok mopedista. Pri trčenju sta oba padla. Težje poškodbe je dobila sopotnica mopedista.

S hitrostjo v nesrečo

30. oktobra sta se na cesti med Sevnico in Jalovcem zaletela tovornjaka, ki sta jih upravljala Zvonko Sever iz Siska in Zdravko Sterič iz Podcerčevca 15. Do nesreče je prišlo na ozkem in nepreglednem cestnem ovinku, ko sta avtomobila z vso naglico drvela eden proti drugemu. Voznik, zakaj ne vozite previdno na ozkih in vijugastih cestah?

Kljub opozorilu: nad pol milijona škode

4. novembra je po avtomobilski cesti pri Otočcu drvel avtomobil nekoga angleškega državljanca, ki je po rodu Indijec. Čeprav sta ga cestar in prometni inženir opozorila, da je promet začasno zaprt, naj zato zmanjša hitrost in vozilo ustavi, se tujec za njune znake ni zmenil. Z nezmanjšano hitrostjo je vozil naprej in srečal v avtomobilu na desni strani ceste, ki ga je upravljala Franc Udovč iz Kranja. Na srečo voznika ni bilo v avtomobilu. Škoda, ki jo je napravil Anglež, so ocenili na več kot 600.000 dinarjev.

Spet vžigalice!

28. oktobra ob petih popoldne je začelo goriti gospodarsko poslopje Antona Zberta iz vasi Anže pri Brestancih. Požar je uničil kozoolec, kjer je bilo okrog pet ton sena in nekaj suhih desk. Gospodar ima okrog 500.000 dinarjev škode. Domnevajo, da sta ogenj zanetila 4-letna D. Š. in njen 7-letni brat M. Š. iz Anž, ko sta se pod tem poslopjem s slamnato streho igrala z vžigalicami.

LESNO PREDELOVALNA INDUSTRIJA PODPEČ

pri LJUBLJANI
kupuje vse vrste mehke in trde hlodovine

PODJETJA - ZADRUGE!

Ponudite nam za hitro preprodajo vaše blago: krompir, industrijska in namizna jabolka, fižol, embalarano seno, les in druge pridelke. Posredujemo vam ugoden nakup cementa, apna, balirane slame in močnih krmil. Zaračunamo minimalno provizijo. Priporočamo se: Agencija Slovenija Ljubljana, Kotnikova 16

VELETRGOVINA
»PREHRANA«
LJUBLJANA
KERSNIKOVA ULICA 2
export - import
o Kupujte prvovrstne
o kavine mešanice!

STAVBNO MIZARSTVO
LJUBLJANA, Slomškova 16
z obrati: Slomškova -
Rozeta - Prule - Zaga
Izdajujemo vse vrste
stavbno mizarstvih izdelkov:
okna, vrata, izložbe,
rolete, zavese, pohištvo in
žagan rezan les vseh sortimentov.
- Za cenjena naročila se priporočamo!

ISKRA, industrija za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko

- ISKRA tovarne proizvajajo izredno širok asortiment izdelkov, ki po svoji kvaliteti slovijo v državi in inozemstvu.
- ISKRA-prodajno servisna organizacija Ljubljana, Linhartova ulica 35-I s filijalami v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Skopju, Titogradu, Splitu in na Reki, sklepajo pogodbe in dajejo vse informacije.

Tovarne so v Kranju, Ljubljani, Pržanu, Novi Gorici ter obrati po vsej Sloveniji, vključno z obratom Iskra v Semiču.

ISKRA pomeni dve desetletji izkušenj in tradicije!

»ELEKTROTEHNA« ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE LJUBLJANA

vam nudi ves elektrotehnični material domače in inozemske proizvodnje, elektroinstalacijski material, transformatorje, motorje, žarnice, aparate za gospodinjstvo, radio aparate itd. Skladišče vseh proizvodov tovarne kablov »Moša Pijade«, Svetozarevo. Poslužite se nakupa pri nas, nudimo širok asortiment vseh proizvodov po konkurenčnih cenah. Obiščite naše trgovine:

- ELEKTROTEHNA, Titova 23
- SVETLA, Gosposvetska cesta 10
- ELEKTRA, Rimska cesta 19

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Antonija Gundič iz Sel - dečka, Bogomira Klenovšek iz Studenca - deklico, Marija Brulc iz Dol. Kamenja - deklico, Marija Mesojedec iz Piljavic - deklico, Franciška Jordan iz Dol. Prekope - dečka, Franciška Pucelj iz Krmelja - deklico, Danica Šutar iz Stare vasi - deklico, Rozalija Flisek iz Sevnice - deklico, Ivarica Zagorc iz Senterneja - dečka, Majsa Rudman iz Vidma-Krškega - dečka, Alojzija Grič iz Uršnih sel - deklico, Zdenka Dimič iz Zaloga - dečka, Ana Pekolj iz Artmanje vasi - dečka, Milka Murenc iz Jelovca - dečka, Jožefa Udovič iz Trebnjega - deklico, Analijsa Vrbanc iz Učakovcev - deklico, Olga Glavan iz Prečne - dečka, Marija Avbar iz Dol. Ponikev - dečka, Marija Dragman iz Regerče vasi - deklico, Anica Zupančič iz Dol. Ajdovca - dečka, Zofija Grozde iz Boštanj - dečka, Antonija Milavec iz Gradca - dečka, Marija Malerič iz Dobljčke

V Dobrušcu gradi obrat KZ skladišče, v katerem bodo spravljali odkupljene pridelke, reprodukcijski material in kmetijske stroje. Zidano skladišče bo veljalo približno 8 milijonov dinarjev.

DOLENJSKI LIST

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL v Novem mestu - IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnjak, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 dinarjev - Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev - Tekoči račun pri pod. Narodne banke v Novem mestu 606-11-3-24 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal: Novo mesto 33 - TELEFON št. 127 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani